TRST, torek
14. maja 1957
Leto XIII - Št. 114 (3649)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638,
93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izved 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Vladna kriza prehaja v kritično fazo

Republikanci ne pojdejo v vlado

Danes najbrž še ne bo izbran novi mandatar

Glavni kandidat za novega predsednika vlade je najprej Segni in ko bi on ne uspel, bi prišli na vrsto Zoli, Pella, Campilli

(Od našega dopisnika)

RIM, 13. — Predsednik Gronchi je danes končal svoja posvetovanja z raznimi parlamentarnimi osebnostmi. «Zaključili smo skupno naporno delo,» je dejal predsednik novinarjem, ko je prišel iz svojega delovnega prostora. In ko so ga vprašali, kdaj bo verjetno imenoval novega predsednika vlade, je predsednik Gronchi odgovoril: «Prihajam šele sedaj iz te poplave in majhnega jezera mnenj. Lahko samo rečem, da sem se lotil teh posvetovanj v takem duševnem stanju, kakršno smatram za dolžnost državnega predsednika: brez naprej zasnovanih vzorcev in brez strogo zamišljenih mnenj, tako da rezultati posvetovanja ne bi bili formalnost, temveč pridobitev elementov za sodbo, ki jih je treba oceniti z mirnostjo, da bo iz tega izšla sinteza v korist države. To bo edina skrb, ki me bo vodila.»

Razen konca Gronchijevih posvetovanj pa je nastopil nov člen v verigi razvoja vladne krize v nedeljo, ko so republikanci sklenili, da ne vstopijo v vlado, kjer bi bili zraven liberalci. S tem svojim sklepom so pokazali, da se niso plašili ne pred grožnjami in da jih tudi dobrikanje ni preslepilo. Po sklepu republikancev je enobarvni vladi že uglajena pot. Sicer se je popoldne govorilo o možnosti, da se obnovi stara vlada tristrankarske koalicije s PSDI in PLI. Za tako rešitev se je izrekel Simonini, ko je bil v imenu socialdemokratov pri predsedniku Gronchiju. Rekel je, da take možnosti ne izključuje, vendar pa je poudaril, da govori le v svojem imenu. Toda uvodnik Saragata v glasilu «Giustizia» je pokazal, da voditelji PSDI odločno nasprotujejo povratku k prejšnjemu položaju, tajništvo stranke pa je zvečer izdalo poročilo, ki je v tem pogledu še bolj jasno. Lahko se torej reče, da ne preostaja drugega kot enobarvna vlada, ki bo povsem demokristjanska; izbrati pa je še treba med «politično» vlado in med vlado za «normalne upravne posle», za primer predčasnih volitev. V prihodnjih dneh se bo že videlo, h kakšni izbiri se usmerja večinska stranka.

Predsednik republike je danes dopoldne sprejel poleg Simoninija še Paoluccija in Covellija za PNM, Chiarolanzo za PMP, Nennija in Lussuja za PSI in Jannacconeja za mešano skupino v poslanski zbornici. Končno se je pogovoril še z bivšima državnima predsednikoma Einaudijem in De Nicolo.

Obojni monarhisti so se izrazili za enobarvno vlado, ki bi jo vodili ljudje, ki si lahko zagotove najširšo podporo v državi. Simonini je povedal, da je predsedniku razložil sklep PSDI, da se upre enobarvni vladi ne glede na osebo, ki naj bi jo sestavila. Nenni pa je potrdil, da bi raje videl, da bi se smrt štiristrankarske koalicije ugotovila, ko bi na njej propadli poskusi za umetno dihanje. «Vsekakor pa so se stvari razvile tako, je dejal Nenni, da je treba dati čast republikancem zaradi njih logike in doslednosti». Lussu pa je izjavil: «Saragat je zagnal kamen v izložbo trgovine. Sedaj pa pobirajo koščke. Dostaviti pa moram, da je bila trgovina že v stečaju». Jannaccone je dejal, da so dejstva potrdila njegovo mnenje, da se bo štiristrankarska koalicija končala tako, da bo razcepila vse stranke in končno vlado samo. «Treba bo torej, je dostavil, moža velike sposobnosti in velikega ugleda, ki bo lahko iz teh razbitin spet sestavil vlado, ki bo živa in življenjsko sposobna, kot je to potrebno za državo v teh težkih trenutkih tako za notranjo kot za zunanjo politiko».

Ko je prišel h Gronchiju Macrelli, je imel s seboj prvi izvod glasila «Voce Repubblicana» z resolucijo, ki je bila izglasovana na sestanku vodstva včeraj. Predsedniku je kar pokazal ta izvod lista. Glede možnosti popolnoma demokristjanske vlade pa je Macrelli dejal, da republikanci ne postavljajo vnaprej nikakih zahtev ali pogojev, temveč bodo sklepali pozneje. Bivša predsednika Einaudi in De Nicola nista ob koncu posvetovanja z Gronchijem dala nikakih izjav, kar je razumljivo, saj je bilo posvetovanje z njima za predsednika Gronchija sicer lahko tudi koristno vendar še najbolj formalno.

Ko je končal posvetovanja, je Gronchi sprejel novinarje ter jim dal izjavo, ki smo jo navedli v začetku. Ko je omenil «jezero različnih mnenj», je pač hotel povedati, da bo imel precejšnje težave, preden se bo odločil za človeka, ki naj sestavi novo vlado. Zato ni prav verjetno, da bi novega mandatarja izbral že jutri, temveč si bo najbrž pridržal za razmislek 48 ur. Jutri se bo sestal s tajnikom KD Fanfanijem na privatni razgovor; verjetno mu bo prav ta razgovor naznačil izbiro.

Politični opazovalci so mnenja, da Gronchi najbrž ne bo takoj poveril kaki osebi sestavo vlade, temveč ji bo dal nalogo, da najprej nekoliko potipa. Sele ko bi se izkazalo, da obstaja neka soglasnost med nekaterimi političnimi skupinami, bi sledil pravi mandat za sestavo vlade.

Zaradi sklepa republikancev se je verjetnost, da dobi mandat Segni, zmanjšala, vendar pa je še vedno ostal na prvem mestu kot favorit za prvi poskus, čeprav postaja vedno manj verjetno, da bi imeli njegovi poskusi pozitiven rezultat. Na prvih mestih za njim se nahajata Zoli in Pella; zadnji se je pomaknil močno naprej na lestvici, tako da je sedaj že više kot Campilli. Vsekakor se misli, da bo predsednik republike izbiral med temi štirimi.

Pacciardi je dal izjavo, v kateri močno napada včerajšnji sklep republikanske stranke. Po njegovem mnenju že sklep v februarju, ko je PRI izstopila iz vladne koalicije, ni bil pameten. V sedanjem trenutku pa bi morali republikanci podpreti možnost štiristrankarske koalicije. Pacciardi je izstopil iz vodstva PRI, da ne bi moral deliti odgovornost.

Dopoldne se je francoski predsednik Coty poslovil od Gronchija in se odpeljal v vilo Bonaparte. Točno ob 10.30 pa je bil Coty sprejet pri papežu. Njegovo nadaljnje bivanje v Rimu se namreč nadaljuje kot uradni obisk Vatikana. Coty je bil na razgovoru s papežem 45 minut, vsega skupaj pa se je zadržal v Vatikanu več kot dve uri in pol. Ko je prispel nazaj v vilo Bonaparte, sedež francoskega veleposlaništva, mu je prišel v imenu papeža vrnit obisk kardinal Tedeschini.

A. P.

Trije kralji jutri v Bagdadu

BAGDAD, 13. — Izvedelo se je, da bo jordanski kralj Husein prišel v sredo v Bagdad na razgovore s kraljem Saudom in iraškim kraljem Feisalom. Zvedelo se je tudi, da je kralj Saud povabil kralja Feisala in iraskega prestolonaslednika na uraden obisk v Arabijo.

Kralja Huseina bodo v Bagdadu spremljali njegovi glavni sodelavci, med katerimi zunanji minister Rifaj. Verjetno se bo razgovorov udeležil tudi posebni odposlanec libanonskega predsednika Samuna, ki je bil povabljen, a ne more priti.

Egiptovski tisk obtožuje danes libanonsko vlado, da je «izolirala Libanon od njegovih arabskih bratov». «Al Gumhuria» piše: «Libanonski politiki hočejo danes izkoristiti neprijetne dogodke v Jordaniji, da še bolj povečajo njihovo oddaljitev od arabske stvari. Poluradni tisk odkrito napada arabsko osvobodilno politiko. Egiptovski listi so prepovedani».

«Al Akbar» pa očita Libanonu, ker je sprejel Eisenhowerjev načrt, ne da bi se prej posvetoval z ostalimi arabskimi državami.

Izjave Selwyna Lloyda in predstavnikov ZDA o razorožitvi

Medtem ko se govori o novem načrtu ZDA je Anglija opustila nekdanji Edenov načrt

Dva ameriška učenjaka izjavljata, da bi morala ameriška vlada upoštevati predlog SZ o prepovedi jedrskih poizkusov - Japonska nota sovjetski vladi - Norstad se ponovno zavzema za uporabo jedrskega orožja

LONDON, 13. — Medtem ko se govori o novem ameriškem načrtu za ustanovitev demilitariziranega področja, je britanski zunanji minister Selwyn Lloyd danes v spodnji zbornici izjavil, da je Velika Britanija opustila zamisel, ki je znana pod imenom «Edenov načrt», o ustanovitvi demilitariziranega področja na obeh straneh demarkacijske črte obeh Nemčij. «Kancler Adenauer, je pripomnil Lloyd, pa bi vendarle pristal, da bi v združeni Nemčiji obstajalo demilitarizirano področje na ozemlju, ki je sedaj pod sovjetsko okupacijo.»

Predsednik vlade Mac Millan pa je izjavil, da ostane britansko stališče enako tistemu, ki je leta 1955 narekovalo angleške predloge na ženevski konferenci za združitev Nemčije. «Londonska vlada, je pripomnil Mac Millan, pa to vprašanje še vedno proučuje.»

Ameriški funkcionarji so izjavili, da je predlog za ustanovitev področja omejene razorožitve in inspekcij v Evropi in na Daljnem vzhodu obrazložil sovjetski delegaciji ameriški delegat Stassen na zasedanju razorožitvenega pododbora OZN v Londonu. Pripominjajo, da Stassen ni postavil formalnega predloga, pač pa je svetoval, naj bi razmislili, ali bi ta ideja lahko bila podlaga za resna pogajanja.

Z omembo te zamisli — pripominjajo ameriški funkcionarji — niso ZDA predvidevale umika čet ali drugih ukrepov razorožitve. Ameriška vlada bi verjetno bila pripravljena pomiriti vlado Zahodne Nemčije glede tega.

Kakor poročajo iz poučenih krogov, je bila Stassenova ideja obrazložena pred kratkim in iz te ideje je izšel novi sovjetski predlog od 30. aprila. Ta predlog vsebuje načrt za medsebojne letalske inspekcije nad področjem, ki bi zajemalo Aljasko in zahodna področja ZDA ter Vzhodno Sibirijo. Sedaj proučujejo ameriški odgovor na te predloge. V poučenih krogih izjavljajo, da so za ameriško vlado nesprejemljivi, da pa jo spodbuja sovjetski pritrdilni odgovor na Eisenhowerjev predlog o «odprtem nebu».

Stassen je predlagal, naj bi medsebojni inšpekciji bilo podvrženo področje, ki se razteza od Severnega tečaja do 45 stopinj severne širine med dolžino petih stopinj vzhodno in dolžino tridesetih stopinj vzhodno. To področje bi zajemalo Svico, Nemčijo, polovico Holandske in Belgije, del Vzhodne Francije, Italijo, Avstrijo, Severno Jugoslavijo, države Južne Evrope in del Zahodne Rusije.

Za Daljni vzhod je Stassen predlagal področje ki naj bi zajemalo Aljasko, in področje, ki bi bilo približno enako kakor sovjetska Sibirija.

Obe področji, Evropa in Daljni vzhod, bi bili podvrženi inšpekciji iz zraka in s kopnega na podlagi direktiv, ki jih je predvideval Eisenhowerjev načrt o «odprtem nebu».

Sovjetska zveza je stavila svoj predlog. Kar se tiče Evrope, predlaga področje, pomaknjeno bolj proti zahodu od področja, ki ga predlaga Stassen. To področje bi zajemalo del Velike Britanije, večino Francije, vso Jugoslavijo, Albanijo in Severno Grčijo.

Kar se tiče Daljnega vzhoda, je Sovjetska zveza predlagala v zameno za ameriško pravico do inšpekcij nad delom Sibirije, naj se ji prizna pravica do inšpekcije nad večino zahodnih področij ZDA in nad Aljasko.

Dva ameriška učenjaka — prof. Stanley Livingston in dr. Charles Price — sta se po televiziji izrekla za prepoved jedrskih poskusov. Po njunem mnenju je Sovjetska zveza postavila v ta namen ponudbo v dobri veri, ki je po njunem mnenju ameriška vlada ni upoštevala, kakor bi bilo treba.

Prof. Livingston je izjavil, da bi prepoved jedrskih poskusov pomenila korak naprej na poti nadzorstva nad oboroževanjem in na poti bolj trdnega stalnega miru. «Mnogi oč nas učenjakov, je pripomnil, smo mnenja, da je Sovjetska zveza postavila ponudbo v dobri veri, in jaz mislim, da bi morali pristati na prepoved poskusov in po tem prvem koraku iti dalje po poti razorožitve.»

V japonskem parlamentu pa je predsednik vlade Kiši izjavil, da, če bi se Japonski odrekala pravica do jedrskega orožja, bi to pomenilo odrekati ji pravico do obrambe. S tem je hotel obrazložiti svoje prejšnje izjave, da ne bi bilo proti japonski ustavi, če bi Japonska imela jedrsko orožje. Kiši je dodal, da se bo še dalje upiral, da bi ameriške čete na Japonskem imele atomsko orožje, in da njegova vlada za sedaj ne misli opremiti japonske sile s takim orožjem.

Tudi vrhovni poveljnik NATO general Norstad je izjavil, da NATO računa na uporabo atomskega orožja. Na vprašanje, ali bi NATO prva uporabila atomsko orožje, če bi sovjetska vojska vkorakala v Zahodno Nemčijo in bi Sovjetska zveza sporočila, da ne bo uporabljala atomskega orožja, je Norstad odgovoril: «Uporabljali bi tisto orožje, ki je na razpolago oboroženim silam NATO.» Dodal je, da bi NATO to orožje uporabila, «če bi bilo potrebno».

Zatem je Norstad izjavil, da Zahod nima sedaj zadostnih sil v Zahodni Evropi da bi se lahko upri morebitnemu sovjetskemu napadu. Britanski sklep o reorganizaciji vojske «pa je še povečal nevarno tveganje». Pripomnil je, da je 30 divizij potrebni minimum in da bo potrebno okoli sedem let, da čete, ki jim poveljuje, dosežejo to število. Končno se je Norstad izrekel proti skupnemu umiku sil NATO iz Zahodne Evrope in sovjetskih sil iz Vzhodne Evrope, ker bi Sovjetska zveza lahko «v nekaj urah z letali in v nekaj dneh s prevozom po kopnem znova razmestila svoje čete v Vzhodni Evropi, medtem ko to ne bi bilo mogoče nekontinentalnim silam NATO».

—«»—

Razburjenje v Bonnu zaradi govoric o ameriških načrtih

BONN, 13. — Na kongresu zahodnonemške demokristjanske stranke, ki se je začel včeraj v Hamburgu, je danes zunanji minister von Brentano sporočil, da je od ameriškega poslaništva dobil pismo, ki pravi, da so trditve ameriškega lista «New York Herald Tribune», da namerava ameriška vlada predlagati ustanovitev demilitariziranega področja v Evropi ob istočasnem umiku ameriških in sovjetskih čet, izmišljotina. To področje naj bi se razprostiralo na severu od Nantesa do Estonske, na jugu pa od Krima do Sicilije. Sporočilo ameriškega poslaništva pravi dalje: «Londonski razgovori o razorožitvi se nadaljujejo na podlagi stališča, ki so ga zavzele ZDA sporazumno s svojimi zavezniki v NATO. Razume se sicer, da bi morali vsak predlog, kakršen je tisti, ki ga omenja «New York Herald Tribune», prej proučiti v NATO.»

Spričo te izjave o zatrjevanih ameriških načrtih, ki so vzbudili v Bonnu veliko razburjenje, in enakih Brentanovih izjav, je današnje von Brentanovo poročilo o politiki vlade stopilo v ozadje. Von Brentano je v svojem poročilu podal pregled dosedanjega dela bonnske vlade in je polemiziral z vso povojno politiko socialdemokratske opozicije.

Izjava ameriškega poslaništva ni preveč prepričala kandidatov na kongresu in opazovalci so mnenja, da namerava ameriška vlada pritiskati na bonnsko vlado, naj bi dala pristanek za tak predlog.

Popoldne je kancler Adenauer med drugim izjavil, da razgovori o razorožitvi niso nikoli imeli večje možnosti uspeha kakor sedaj. Pripomnil je, da bi načelna odpoved Nemčije atomski oboroževanji samo ovirala ugoden potek razgovorov.

Včeraj ob otvoritvi kongresa pa je Adenauer izjavil, da bo demokrščanska stranka na letošnjih volitvah zmagala z geslom «mir, svoboda in pravičnost».

Skupščine se udeležuje 480 delegatov, ki bodo pripravili volilni program stranke. Volitve bodo 15. septembra letos. Predsednik zveznega zbora Eugen Gerstenmaier, ki je prav tako govoril včeraj, je izjavil, da je Adenauerjeva vlada v sedmih letih obstoja dvignila zasedeno ozemlje na raven «enakopravnega in odgovornega partnerja» v svetovni politiki.

Kapitulacija britanske vlade v sueški zadevi

V Rimu 23. maja začetek pogajanj med Veliko Britanijo in Egiptom

Angleškim ladjam ni več prepovedana plovba po Sueškem prekopu - Delna deblokada egiptovskih pologov v Londonu za plačevanje tranzitnih pristojbin - Protest 8 «sueških upornikov» - Izrael in Francija pripravljata novo izzivalno akcijo

LONDON, 13. — Predsednik britanske vlade Mac Millan je sporočil danes v spodnji zbornici, da je britanska vlada sklenila, da ne bo več svetovala angleškim lastnikom ladij, naj ne uporabljajo Sueškega prekopa.

Sporočil je dalje, da bodo tranzitne pristojbine plačevali v šterlingih. V ta namen bo Angleška banka odprla nov tekoči račun v šterlingih na ime Egiptovske banke. Ta račun se bo lahko uporabljal samo za plačevanje omenjenih pristojbin. Mac Millan je dodal, da ostanejo egiptovski pologi v Veliki Britaniji za sedaj blokirani in da se bodo v bodoče začela v neki nevtralni državi pogajanja, da se spremenijo sedanje omejitve. Angleška vlada namreč misli dovoliti nekatera plačila na primer v korist britanskim izvoznikom, in obremeniti za odgovarjajoče zneske sedaj blokirane egiptovske račune.

Kmalu zatem je Angleška banka javila, da je bil Egipt ponovno sprejet v šterlinško področje, iz katerega je bil izključen 28. julija lanskega leta, potem ko je Velika Britanija blokirala egiptovske pologe v Londonu. Poročilo Angleške banke omenja nato ostale podatke, ki jih je povečal v spodnji zbornici Mac Millan.

Medtem so uradno javili, da se bodo 23. maja začela v Rimu finančna pogajanja med Egiptom in Veliko Britanijo.

Javljajo tudi, da bo namen angleško-egiptovskih pogajanj urediti medsebojne terjatve obeh držav. Med drugim se bodo pogajali tudi o morebitni deblokadi egiptovskih pologov v Veliki Britaniji in o vprašanju «poegipčanjenja» angleških bank in zavarovalnic v Egiptu. Govorili bodo tudi o terjatvah bivše družbe za Sueški prekop, pri kateri je britanska vlada udeležena z več kot 40 odst. kapitala.

Sklep britanske vlade, da dovoli angleškim lastnikom ladij uporabljati Sueški prekop, je po mnenju poučenih krogov prvi korak za obnovitev rednih odnosov med Veliko Britanijo in Egiptom.

Delna blokada egiptovskih pologov v Londonu, ki znašajo približno 110 milijonov šterlingov, bo prvi začetek obnovitve neposredne angleško-egiptovske trgovinske izmenjave. Angleška vlada ne bo namreč mogla še dalje onemogočati Egiptu razpolaganja s plačilnimi sredstvi v Londonu, ker bi to bilo v škodo angleških izvoznikov. Popolna deblokada pa bo odvisna od sporazuma z Egiptom v okviru razgovorov, ki se bodo začeli v Rimu. Zdi se, da sporazum ne bo nemogoč, ker egiptovsko imetje v Veliki Britaniji znatno presega britansko imetje v Egiptu. Kar se tiče trgovinskih odnosov, pa je znano, da se je že pred meseci znova začela med obema državama trgovinska izmenjava s posredovanjem tretjih držav, zlasti Libanona. Toda ta izmenjava nikakor ne zadovoljuje angleških dobaviteljev, ki se zdi, da so pritiskali na vlado, naj dovoli neposreden izvoz, zlasti glede izvršitve naročil iz Egipta še pred sueško avanturo.

V imenu opozicije je Hugh Gaitskell takoj za Mac Millanom izjavil: «Zbornica je z obžalovanjem toda brez presenečenja zvedela, da bodo angleški lastniki ladij sedaj lahko uporabljali Sueški prekop». Dodal je: «Sleherni poizkus, da bi sami bojkotirali prekop, bi vsekakor bil zaman, kakor je bila zaman taka politika na drugih področjih.» Gaitskell je pripomnil: «Sedanji egiptovski pogoji so hujši, kakor so bili pogoji pred vojaško intervencijo v Suezu».

Mac Millan pa je odgovoril: «Ne verjamem, da bi imeli vzroke misliti, da bi pogajanja, ki so se začela na podlagi pisma glavnega tajnika OZN od 24. oktobra, lahko omogočila boljše pogoje». Pripomnil je, da bo ta teden v spodnji zbornici debata o Sueškem prekopu. Mac Millan je tudi poudaril, da sklepi vlade ne predstavljajo nobenega sporazuma in da zaradi tega «položaj ni zadovoljiv in vlada se bo še dalje trudila, da pride do rešitve».

Laburistični poslanec Shinwell je tedaj dejal, da se «Izrael ne sme žrtvovati, da pride do sporazuma z egiptovsko vlado». Mac Millan je odgovoril, da to stališče odobrava. Na neko drugo vprašanje pa je izjavil, da se morajo pogajanja z Egiptom nadaljevati na podlagi šestih načel, sprejetih v Varnostnem svetu.

Laburistični poslanec Emrys Hughes je izjavil, da Mac Millanova izjava predstavlja «največji umik iz Egipta po Mojzesovem umiku», na kar je Mac Millan odgovoril: «Ne gre za konec te zadeve, pač pa samo za etapo».

Bivši laburistični minister Morrison je pozval vlado, naj ne pozabi na «šest načel OZN, na odškodnino družbe za Sueški prekop in na možnost pritožbe na mednarodno sodišče ali na katero koli drugo zakonito akcijo». Mac Millan je te izjave odobril in dejal, da gre «za zelo važna vprašanja, ki se tičejo prihodnosti».

Laburisti so položili resolucijo, ki graja politiko vlade v zvezi s Suezom. O resoluciji bodo razpravljali v sredo ali četrtek, ko bo debata o današnjih Mac Millanovih izjavah. Tedaj bo govoril tudi zunanji minister Selwyn Lloyd. Za opozicijo pa bosta govorila Gaitskell in Bevan.

Medtem pa je osem poslancev konservativne parlamentarne skupine sklenilo izstopiti iz te skupine iz protesta proti sklepu vlade.

Poslanci so sporočili, da odslej ne bodo sprejemali direktiv od načelnika parlamentarne skupine in da bodo v spodnji zbornici sedeli kot «neodvisni konservativci». Se dalje bodo podpirali notranjo politiko konservativcev, upirali pa se bodo zunanji politiki zaradi današnje «kapitulacije pred Naserjem».

Odstop osmih poslancev ne bo vplival na vladno večino v spodnji zbornici, ki znaša 59 poslancev. Skupina «sueških upornikov» šteje sedaj 30 članov. Toda politični opazovalci trdijo, da se je odstop omejil na 8 članov, zato da ne bi spravili preveč v zadrego Mac Millana.

V Londonu pa skušajo prikazati, da Sueški prekop s časom ne bo več tako važen za angleško gospodarstvo. V Londonu so se namreč danes sestali predstavniki osmih petrolejskih družb, ki so razpravljali o načrtu za zgraditev novih naftovodov na Srednjem vzhodu. Zadevno poročilo pravi, da predvideva načrt zgraditev mreže naftovodov, katerih zmogljivost bo odgovarjala dvojnemu naftovodu s premerom enega metra. V ta namen bo potrebnih 550 milijard lir in milijon ton jekla. Postaviti bodo morali okrog 12 črpalnih postaj. Poročilo dodaja, da je namen konference izdelati konkretne predloge, da se lahko začnejo pogajanja s prizadetimi državami, Niso pa govorili o nobenem novem načrtu za prevažanje nafte po morju.

Medtem je predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva sporočil, da bo Izrael kot poskus verjetno kmalu poslal skozi Sueški prekop ladjo z izraelsko zastavo. Vsako oviranje njene plovbe bo imel Izrael za vojno dejanje. Povedal je, da so v Parizu v teku pogajanja o tem izraelskem namenu. Na vprašanje, ali je bil v ta namen že določen dan, je predstavnik odgovoril: «Verjetno ne prihodnji teden.» Pripomnil je, da sta vzroka za ta sklep dva: 1. Sueški prekop je za izraelsko gospodarstvo velike važnosti. 2. To je edini način, da se preizkusijo nameni Egipta.

Angleški zunanji minister Selwyn Lloyd pa je v spodnji zbornici izjavil, da glavni tajnik OZN Hammarskjoeld nasprotuje, da bi sile OZN zasedle otoka Tiran in Sanafir ob vhodu v Akabski zaliv.

«Hammarskjoeld, je nadaljeval Lloyd, je mnenja, da se sile OZN ne bi smele uporabiti na način, ki bi lahko prejudiciral nerešena vprašanja med raznimi državami.»

Zatem je zunanji minister ponovno izjavil, da je po mnenju britanske vlade Tiranska ožina mednarodna vodna pot in da ne spada k teritorialnim vodam Saudove Arabije. Ponovil je tudi britansko stališče, da ima Izrael na podlagi konvencije iz leta 1888 pravico do plovbe po Sueškem prekopu. Pripomnil je dalje, da bi bilo želeti, da bi se zadevni spor z Egiptom čimprej pravno rešil.

Končno je Lloyd izjavil, da je načrt o razorožitvi in letalskem nadzorstvu na Srednjem vzhodu zanimiv, toda ga je težko praktično izvesti.

—«»—

TOKIO, 13. — Japonska vlada je včeraj izročila sovjetskemu poslaništvu protest, ker je moskovska vlada objavila besedilo svoje note Japonski.

Japonska vlada je objavila besedilo svojega odgovora na sovjetsko noto. V odgovoru je rečeno, da jedrski poizkusi, ki so jih izvršili v Sovjetski zvezi, ne da bi jih napovedali, onemogočajo v sedanjih okoliščinah vsak skupen korak, da se doseže prenehanje angleško - ameriških jedrskih poizkusov. Japonska nota ponovno vprašuje sovjetsko vlado, ali je pripravljena podpreti japonski predlog za konferenco o atomski razorožitvi ter dati pobudo in prekiniti svoje jedrske poizkuse, ne da bi čakala na sklenitev zadevnega mednarodnega sporazuma.

Izjave maršala Tita o razorožitvi

Napori in potrpljenje za dosego razorožitve

Sedaj je najrealnejši korak uresničenje vsaj delnih sporazumov o razorožitvi, predvsem atomski - Z odkritjem atomske energije je obstoj sveta postal skupna stvar vsega človeštva

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 13. — V izjavi listu «Daily Herald» poudarja predsednik republike maršal Tito, da morajo razgovori za učinkovito razorožitev imeti za cilj prepoved atomskega in termonuklearnega orožja, ki je v bistvu v prvi vrsti orožje napadalnega značaja. «Verjamem, v možnost taksne prepovedi, je poudaril Tito, zlasti zato, ker bo zavest o uničevalnosti tega orožja prisilila ljudi, da se odpovedo njegovi uporabi, kot je to bilo v preteklosti s kemičnim in bakteriološkim orožjem».

«Sodim, je poudaril Tito, da je to neobhodno potrebno, če se želi človeštvo obvarovati nevarnosti svojega uničenja. Kako je bojazen pred to nevarnostjo upravičena, se lahko vidi že iz dejstva, da je danes ves svet zelo vznemirjen zaradi posledic, ki so nastale kot rezultat samih poizkusov s tem uničevalnim orožjem. Zato mora biti cilj vseh nas, da se ne le zmanjša nevarnost atomske vojne, temveč da se popolnoma preprečiš», je ugotovil maršal Tito.

Tito je pripomnil, da je jasno, da so za dosego prepovedi uporabe atomskega orožja potrebni napori in potrpljenje. Trenutno je najrealnejši neposredni korak na tej poti uresničenje vsaj delnih ukrepov za razorožitev, v prvi vrsti atomske, prenehanje poizkusov, kakor tudi zmanjšanje konvencionalnega orožja in oboroženih sil z ustreznimi ukrepi kontrole. To bi ugodno vplivalo na prenehanje nevarne oboroževalne tekme in bi prispevalo k okrepitvi mednarodnega zaupanja.

Maršal Tito je dalje izjavil, da mora vsak, ki želi in verjame, da se je mogoče izogniti nevarnosti atomske vojne, verjeti, da so narodi sposobni razviti sistem svetovnega procvitanja. Obstoj protislovij med razvitimi in nezadostno razvitimi državami, med težnjami za uresničenje narodne neodvisnosti in manifestacijami tem težnjam nasprotne politike, kakor tudi protislovja med bloki, ogrožajo mir. Zato se v današnjem položaju ne smejo podcenjevati tendence, da se razlike v idejah in pojmovanjih zlorabljajo za križarske pohode. Nadaljnji razvoj zahteva, da se ta nasprotja odstranijo, da se na ta način zgradi trdna osnova za uresničenje takega sveta, v katerem bi vsi narodi imeli pravico koristiti blaginji in ljudskemu napredku.

Za odstranitev teh nasprotij pa je potrebno zavestno prizadevanje, v prvi vrsti pa napori, da se mednarodna vprašanja rešujejo s pogajanji in sporazumevanjem, da se uresniči vsestransko sodelovanje med državami po načelih neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih. To je v bistvu politika aktivne koeksistence, ki je v današnjih pogojih edina alternativa oboroženim spopadom in njihovim katastrofalnim posledicam. Sem spadajo tudi napori za pospešen razvoj osamosvojitve še odvisnih narodov, zatem organizirana mednarodna gospodarska pomoč nezadostno razvitim državam in področjem. Tito je mnenja da bi ta akcija bila še bolj učinkovita, če bi se del sredstev, ki se danes trošijo za oboroževanje, uporabil v ta namen in če bi se z radikalnimi mednarodnimi ukrepi začelo izkoriščanje atomske energije v miroljubne namene.

V zvezi z napori jugoslovanskih narodov, da izboljšajo svoje življenjske pogoje, je Tito poudaril, da je mir neobhodno potreben pogoj za razvoj vsake države. Tega se zavedajo posebno narodi, ki so doživeli dve svetovni vojni, kot na primer narodi Jugoslavije. Jugoslavija je v zadnjih 12 letih dosegla velike uspehe v gospodarski izgradnji in v izboljšanju življenjskih pogojev kljub podedovani gospodarski zaostalosti in materialnim izgubam v zadnji svetovni vojni.

Na vprašanje, kaj preprosti ljudje lahko storijo za ohranitev miru in izboljšanje življenja, je Tito opozoril na veliko odgovornost državnikov za mir in varnost v svetu in poudaril, da se stvarno državništvo v prvi vrsti odraža v sposobnosti odgovornih činiteljev, da doumejo in izrazijo razpoloženje in stremljenje širokih ljudskih slojev. Tito je poudaril, da imamo v preteklosti in tudi v neposredni preteklosti primere, da je bila nevarnost mednarodnih spopadov odstranjena v nekaterih primerih, kljub nekaterim napakam državnikov, zaradi pritiska svetovnega javnega mnenja. S krepitvijo demokratičnosti odnosov med ljudmi in narodi se lahko vpliv javnega mnenja samo poveča in deluje v smeri trajne utrditve miru.

Tito je dalje poudaril, da vsestranski napredek v svetu in pozitivni družbeni procesi delujejo v smeri vse večjega zbliževanja med narodi in ustvarjanja vsestranskega sodelovanja med državami na osnovi spoštovanja načela neodvisnosti, suverenosti in enakopravnosti. Odkritje atomske energije je povzročilo, da je obstoj sveta postal skupna stvar vsega človeštva. Zato je danes vprašanje *«vojna ali mir»* postalo enotno svetovno vprašanje tudi v primerih lokalne vojne. Izhajajoč iz tega dejstva izvajajo Jugoslavija in druge države v svoji zunanji politiki načelo nepriključevanja k obstoječim blokom. Tito je opozoril, da je napačno pričakovati, da se svet lahko «integrira» z odrekanjem neodvisnosti in enakopravnosti posameznim državam in narodom. Prav tako kakor se v posameznih državah lahko uresničijo napredni družbeni odnosi samo z dajanjem polne in prave svobine gospodarskim, političnim in osebnim pravicam človeka, se na mednarodnem področju lahko uresniči harmonična svetovna celina samo z dajanjem polne vsebine načelom neodvisnosti in enakopravnosti vsem narodom in državam. «Ne glede na ovire, je poudaril maršal Tito, menim, da bosta razum in zavest vplivala, da se bo svet razvijal v smeri napredka, procvita in miru.»

B. BOŽIČ

Ubijalska dirka «Tisoč milj» terjala devet človeških žrtev

Val protestov in zahtev za ukinitev te dirke na odprtih cestah
Nujna vprašanja številnih poslancev predsedniku vlade - Minister Angelini je dal ukaz za drastično revizijo dovoljenj za vse ostale dirke - Tudi angleški in francoski tisk zahteva ukinitev takih dirk

RIM, 13. — Huda nesreča, ki se je dogodila med avtomobilsko dirko «Tisoč milj», pri čemer je izgubilo življenje devet oseb, šest pa je bilo ranjenih, je vzbudila v Italiji in tudi izven Italije val protestov proti ponavljanju takih dirk. Med ubitimi je pet otrok.

Nesreča se je dogodila v bližini Mantove, ko je avtomobilu znamke Ferrari, ki ga je vozil portugalski dirkač De Portago, počila guma. De Portago je vozil z brzino okoli 300 km na uro in njegov avtomobil je z vso silo treščil med množico gledalcev ter je nato zdrknil na nasprotni stras ceste in se razbil. Pri tem je bilo na mestu ubitih sedem oseb, šest pa ranjenih. Prav tako sta bila ubita De Portago in njegov spremljevalec Eddy Nelson.

Več poslancev in nekateri senatorji so postavili predsedniku vlade vprašanje, ali ne misli prepovedati take športne prireditve na javnih cestah. Tako vprašanje je postavil med drugimi senator Vincenzo Menghi. Prav tako tudi poslanec Santi, ki omenja ukinitev dirke «Carrera Messicana» in pripominja, da je dirka «Tisoč milj» ostala edina podobna dirka na vsem svetu in da jo je treba ukiniti spričo tolikih nedolžnih žrtev.

Poslanke Marisa Rodano, Giuliana Nenni, Nilde Jotti in Luciana Viviani so tudi vprašale predsednika vlade, ali ne misli «nujno intervenirati, da se prepovedo dirke na cestah z avtomobili velike cilindrate, vsaj dokler ne bo cestna mreža prilagojena moderni hitrosti in se ne poskrbi za obrambo življenja tistih, ki dirkam prisostvujejo».

Zvedelo se je, da je minister za transporte Angelini poslal danes pismo podtajniku Russu, ki je predsednik medministrske komisije za motorske dirke na cestah. V pismu ugotavlja, da je praktično nemogoče sprejeti zaščitne ukrepe, zlasti za dirke na dolgih progah, in zato poziva, naj drastično revidira vse avtomobilske dirke, ki so bile dovoljene za letos in naj takoj skliče medministrsko komisijo, ki ji predseduje.

Predsednik narodnega združenja avtomobilske industrije dr. Biscaretti pa je izjavil, da nima nič kaj dodati k temu, kar je to združenje že ob prejšnjih nesrečah poudarilo, t. j. da izdelovalci avtomobilov nasprotujejo dirkam na cestah in da se te morajo organizirati samo na stalnih progah.

Poslanec De Vita, ki pripada športni parlamentarni skupini, pa je izjavil: «Sportno udejstvovanje je treba nedvomno braniti in ščititi. Obstajajo nevarni športi

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 20,3, najnižja 11,2, zračni tlak 1015,9, vlaga 59 odst., temperatura morja 15,4.
Vreme danes: Pretežno oblačno vreme, temperatura se bo še nekoliko dvignila.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 14. maja
Bonifacij, Svetolik
Sonce vzide ob 4.36 in zatone ob 19.27. Dolžina dneva 14.51. Luna vzide ob 20.13 in zatone ob 4.51.
Jutri, SREDA, 15. maja
Zofija, Sonja

Včeraj dopoldne v veliki dvorani trgovinske zbornice

Podpisan protokol o zaključkih podkomisije za tržaško pristanišče

Besedilo protokola ni bilo objavljeno, ker ga morajo predložiti v proučitev italijanski oziroma avstrijski vladi

V veliki dvorani tržaške trgovinske zbornice sta včeraj ob 11. uri dopoldne podpisala veleposlanik Guarnaschelli za Italijo in minister Platzer za Avstrijo protokol, v katerem so navedeni rezultati zasedanja italijansko - avstrijske podkomisije za tržaško pristanišče. Po podpisu protokola je spregovoril veleposlanik Guarnaschelli, ki je izrazil zadovoljstvo za ugodno delo konference in se zahvalil avstrijskim predstavnikom za razumevanje in dobro voljo, ki so jo pokazali med razgovori. Odgovoril je minister Platzer, ki se je italijanskim predstavnikom in zlasti Tržačanom zahvalil za gostoljubnost ter poudaril, da so razgovori potekali v prijateljskem ozračju.

V imenu tržaške trgovinske zbornice je nato izročil generalni tajnik zbornice dr. Addobbati predsedniku avstrijske delegacije dr. Platzerju v spomin zlato medaljo.

Besedilo protokola ni bilo objavljeno, ker ga bodo predložili v proučitev italijanski odnosno avstrijski vladi. Konferenca je imela namreč izključno posvetovalni značaj in o zaključkih dokončno odločata obe vladi.

Obe delegaciji pa sta izdali sledeče uradno poročilo:

«Od 7. do 13. maja je bilo v Trstu prvo zasedanje mešane podkomisije, katero predvideva člen 1. sporazuma, ki sta ga podpisala Italija in Avstrija v Rimu 22. oktobra 1955 za boljše izkoriščanje tržaškega pristanišča.

Obe delegaciji sta proučili vsa vprašanja, ki se nanašajo na avstrijski prekomorski promet skozi Trst. Glede mnogih vprašanj so bili sprejeti soglasni sporazumi zato, da se uveljavijo tehnični ukrepi za izboljšanje pogojev, v okviru katerih se je do sedaj razvijal promet. Tako so na primer sklenili povečati število tovornih vlakov iz Trbiža proti Trstu.

Razpravljali so in si izmenjali misli o izboljšavah tržaških pristaniških naprav, da bi se doseglo hitrejše izvajanje pristaniških operacij. Proučili so tudi druga vprašanja, kot na primer železniške tarife, pomorstvo, cestni promet, avstrijska podjetja v Trstu in so glede nekaterih sprejeli pomembne sklepe.

Komisija je razpravljala v prijateljskem ozračju ki odraža obstoječe prijateljske odnose med obema državama. Dela so se zaključila s podpisom protokola, katerega bodo predložili obema vladama».

Poročilo poudarja nekatere pomembne ukrepe, katere sta obe delegaciji sprejeli zato, da se pospeši in poceni promet. Med temi ukrepi je nedvomno zelo pomemben sklep, da bodo povečali število tovornih vlakov, ki vozijo na progi od Trbiža do Trsta. Sklenili so tudi, da bodo na tej progi ukinili vse postaje za vlake naložene izključno z avstrijskim blagom, razen seveda postaje v Trbižu, kjer morajo opraviti carinske formalnosti. Prav tako bo privedel do ugodnih posledic sklep, da bodo imeli prednost oni tovorni vlaki, ki vozijo blago, za katero že čaka v Trstu ladja.

Glede vseh teh vprašanj bodo sedaj razpravljali v okviru obeh železniških uprav in bodo nato sprejeli potrebne ukrepe. V juliju pa se bo v Salzburgu sestala posebna komisija, ki bo razpravljala izključno o teh olajšavah.

Podrobno so tudi razpravljali o železniški tarifi za prevoz blaga, vendar glede tega vprašanja niso mogli sprejeti dokončnega sklepa, saj so železniške uprave vezane z mednarodnimi sporazumi in poleg tega pomeni vsako znižanje tarif občutno breme za proračun italijanskih državnih železnic. S tem vprašanjem se bo zaradi tega ponovno ukvarjala mešana podkomisija na konferenci, ki bo v Gradcu.

Pomebni so tudi sklepi, ki se nanašajo na ureditev carinskega nadzorstva in pospešitev vseh administrativnih postopkov tako pri železniškem kot cestnem prometu.

Glede pomorstva so avstrijski predstavniki zahtevali čim hitrejšo okrepitev rednih pomorskih zvez PIN proti Indiji, Pakistanu, Daljnemu vzhodu in proti Vzhodni Afriki. Italijanska delegacija se je obvezala da bo zagovarjala te zahteve pri svoji vladi.

Avstrijski predstavniki so izrazili svoje zadovoljstvo s pristaniškimi napravami in so tudi zelo povoljno ocenili načrte za gradnjo novega pomola in modernizacijo razkladalnih naprav, silosov, skladišč itd. Predlagali so ustanovitev nove naprave za izkrcavanje jedilnega olja, ki naj bi imela kapaciteto 2.000 ton na dan, kar so predstavniki Javnih skladišč sprejeli. Ugodno je bila tudi z avstrijske strani sprejeta nova pristaniška tarifa, ki bo stopila v veljavo 1. junija in ki poenostavlja številne postavke, tako da bo privedla do olajšav za izvoznike in uvoznike.

—«»—

Obvestilo vinogradnikom

Strokovnjaki Kmetijskega nadzorništva v Trstu svetujejo vinogradnikom, katerim je 8. t. m. mraz poškodoval vinograde, naj se ne lotijo takoj rezanja, oziroma skrajševanja mladik, ker je bolje počakati, da se vidi, kako bodo trte pognale.

Trenutno ni mogoče predvidevati, kako bo trta vnovič pognala, kajti novi poganjki, ki se nam danes zdijo uničeni bodo pognali in tudi nekaj obrodili.

Kjer je mraz vse poškodoval (kjer so mladike popolnoma sparjene in listje suho), je pazljiv vinogradnik gotovo že opazil, da nekatere oči enoletnega lesa začenjajo poganjati in bodo tudi nekoliko obrodile. Ako pa bo potrebno kakšno rezanje, ga bomo napravili tako, da bomo odstranili tri do štiri zadnje oči, ki so že uničena.

Posebno pažnjo je posvetiti prvima dvema poganjkoma, ki bosta najmočnejša v prihodnjem letu. Takoj po temu opravilu je potrebno, da pognojite trtam s hitro delujočimi dušičnimi gnojili in naknadno poškropite z 1 odst. bakreno - apneno brozgo («vedrijolom»).

—«»—

Obvestilo KZ in ZMP

Obveščamo vse dvolastnike, ki nameravajo sekati drva v letu 1957 (jeseni), da se bodo zadevne prošnje vlagale na revirnih vodstvih do konca maja.

Vabimo vse prizadete, da se zglase na sedežu Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov v Ul. Geppa 9 do 25. maja 1957 za vsa potrebna pojasnila. — Kmečka zveza, Zveza malih posestnikov.

Kakor smo že poročali, je pokrajinski svetovalec Mario Grbec skupno s strokovnjakom Kmečke zveze obiskal v četrtek popoldne kraje na Krasu, kjer je zadnji mraz povzročil ogromno škodo. V petek popoldne pa je na posredovanje svetovalca Grbca obiskal prizadete kraje tudi predsednik pokrajine prof. Gregoretti skupno z dvema strokovnjakoma Kmetijskega nadzorništva. Na sliki vidimo pokrajinskega svetovalca Grbca v enem izmed vinogradov pod Velikim Repnom.

Ob skoraj stoodstotni udeležbi v Trstu in Miljah

Včeraj protestna stavka kovinarjev iz obratov CRDA

Zborovanje na Šentjakobskem trgu • Do izraza prihaja težnja po enotnosti glede delavskih zahtev

Kakor je bilo napovedano, je bila včeraj protestna stavka, ki so se je skoraj stoodstotno udeležili kovinarji v obratih CRDA v Trstu in Miljah. Delavci so zapustili delo ob 14., oziroma ob 14.30 pa je bilo na Šentjakobskem trgu zborovanje, ki so se ga udeležili stavkujoči delavci in številno občinstvo. Na zborovanju sta govorila o pomenu in vzrokih stavke tajnik pokrajinske zveze kovinarjev FIOM prof. Sema ter občinski svetovalec Burlo.

Do stavke je prišlo zaradi nepopustljivosti vodstva CRDA, ki noče pristati na pogajanja s sindikalnimi zastopniki glede zahtev delavcev, ki sta jih že pred časom predložili sindikalni organizaciji. Tudi pri tem lahko z zadovoljstvom podčrtamo, da prihaja vedno bolj do izraza težnja po enotnosti sindikalnih organizacij in enotnem nastopu glede delavskih zahtev, saj sta stavko napovedali obe sindikalni organizaciji ki sta tudi predložili skoraj enake zahteve.

Delavci v obratu CRDA zahtevajo predvsem znižanje delovnega urnika z enako plačo, čemur bi sledila zaposlitev nove delovne sile. Ta nastop za dosego znižanja delovnega urnika spada v okvir vsedržavnega značaja, ker tudi po drugih obratih v Italiji zahtevajo delavci znižanje delovnega urnika. Poleg tega pa je treba rešiti v Trstu še vrsto drugih vprašanj, kakor na primer vprašanje akordnega dela, izenačenja plač z industrijskim trikotom Milan-Turin-Genova ter vprašanje naročil za ladjedelnice Sv. Roka v Miljah.

—«»—

Zborovanje uslužbencev Delavskih zadrug

Včeraj je bilo zborovanje uslužbencev in nameščencev Delavskih zadrug. Na zborovanju so izvolili člane sindikalne sekcije ter delegate za kongres nove Delavske zbornice CGIL. Poleg tega pa so obširno razpravljali o vprašanju omenjene ustanove ter o odnosih med upravo Delavskih zadrug in sindikalnim odborom.

—«»—

Nastop sindikatov v Tržaški konopljarni

Takojšen nastop sindikalnih organizacij proti odpustu 22 delavcev in delavk v Tržaški konopljarni je že dosegel delni uspeh. Na zvezi industrijcev je bil, kakor je bilo določeno, sestanek vodstva nodpotrdilo razsodbo videmskega sodišča.

jetja s sindikalnimi zastopniki. Po trdih pogajanjih je vodstvo konopljarne vendar pristalo, da bo namesto 22, odpustilo le 14 delavcev. Poleg tega bodo odpuščenim delavcem izplačali še enomesečno dopolnilno plačo.

—«»—

Seja odbora Zveze upokojencev

Jutri popoldne ob 16. bo na sedežu v Ul. Zonta seja izvršnega odbora Zveze upokojencev, na kateri bodo razpravljali o organizacijskih vprašanjih ter o zahtevah prizadetih upokojencev. Tudi to spada v širši okvir vsedržavnega značaja, ker sindikalne organizacije po vsej državi zahtevajo zvišanje pokojnin.

—«»—

Anketa o brezposelnosti

Tržaška občina sporoča, da bodo v 1360 občinah v Italiji izvedli peto statistično anketo o delovni sili, s katero hočejo ugotoviti obseg in vzroke brezposelnosti.

Tudi v Trstu bodo v tem tednu zbrali podatke pri 4.160 družinah, katere so izžrebali na osnovi anagrafskega spiska po navodilih Centralnega statističnega urada. Anketo bo izvedel tržaški občinski statistični urad, ki poziva prebivalstvo, da nudi uradnikom pri tem pomembnem delu vso pomoč.

—«»—

Izpred prizivnega sodišča

Brezuspešen priziv

Spet je bila na prizivnem sodišču na dnevnem redu prometna nesreča. Videmsko sodišče je že junija lani obsodilo 27-letnega Luciana Verono iz Vidma pogojno na štiri mesece zapora ter na plačilo sodnih stroškov in odškodnine civilni stranki zaradi nenamernega umora Dina Zampisa, ki ga je povozil s svojim avtomobilom 29. marca lani blizu Vidma.

Verona je proti razsodbi videmskega sodišča vložil priziv, toda prizivno sodišče je

Zaradi prekinitve pogajanj

Štiriindvajseturna stavka 6.000 zidarjev in mizarjev

Delavci zahtevajo zboljšanje mezd, dodelitev nagrad in ureditev vprašanja akordnega dela

Včeraj je stavkalo na Tržaškem nad 6000 delavcev zidarske in mizarske stroke. Stavka, ki sta jo napovedali obe sindikalni organizaciji, je trajala 24 ur. Udeležba pri stavki ter zelo uspeli sindikalni zborovanji, ki sta bili včeraj na sečežu sindikalnih organizacij, dokazujejo, kako delavci te stroke občutijo kritičnost sedanjega stanja in se zavedajo, da so njihove zahteve popolnoma upravičene. Stavka tržaških zidarjev in mizarjev spada v vsedržavni okvir, saj so sindikalne organizacije v Italiji organizirale protestne stavke te stroke od 7. do 17. maja, ker je zaradi nerazumevanja delodajalcev prišlo do prekinitve pogajanj za obnovo državne delovne pogodbe. Med drugim zahtevajo italijanski zidarji zboljšanje mezd ter dodelitev nagrade za večjo produktivnost in ureditev vprašanja akordnega dela.

—«»—

Socialno zavarovanje

Zveza uslužbencev bivše ZVU sporoča, da je podtajnik pri predsedstvu vlade poslanec Russo na začetno vprašanje poslanca Santija glede vladnih ukrepov za plačilo zavarovalnih prispevkov pripadnikov civilne policije, financarjev itd., odgovoril, da parlament proučuje novo ureditev za zaposlitev omenjenega osebja. S tem bi bilo urejeno tudi vprašanje socialnega zavarovanja uslužbencev bivše ZVU. Omenjena zveza pa poudarja, da s tem ne bi bila rešena vsa vprašanja uslužbencev bivše ZVU, zaradi tega bo posredovala na drugem pristojnem mestu, da se ugočno reši celotno vprašanje.

Kakor je znano, ni bilo osebje civilne policije socialno zavarovano, zdi se pa, da tudi nova ureditev, ki jo proučuje parlament, gre mimo tega vprašanja, zaradi česar so vsi prizadeti zelo zaskrbljeni.

—«»—

Novi odloki vladn. komisarja

Odlok št. 120 zadeva bivše uslužbence ZVU

V Uradnem vestniku, ki je izšel 11. maja, je med drugimi odloki objavljen tudi odlok št. 120, ki vsebuje dopolnilne predpise k odloku vladnega generalnega komisariata st. 166-1955 glede prostovoljnega izstopa uslužbencev, ki jih je sprejela v službo bivša ZVU.

Odlok 120 vsebuje naslednje člene:

Člen 1. K členu 2 odloka vladnega generalnega komisarja št. 166 z dne 20. maja 1955, se dodajo naslednji odstavki:

«V ukrepu o sprejemu prošnje mora biti označen začetek roka, ki more biti odložen zaradi službenih razlogov za največ tri mesece od dneva sprejema prošnje.

Prošnja more biti odbita zaradi težkih razlogov službenega značaja in če je v teku disciplinarni postopek proti prosilcu.

Osebje, ki je oddalo prošnjo, mora nadaljevati svojo službeno dolžnost do dneva, ki je določen v ukrepu o sprejemu prošnje.»

Člen 2. Člen 3 odloka vladnega generalnega komisarja št. 166 z dne 20. maja 1955 se razveljavi in se nadomesti z naslednjim:

«Osebje, ki se posluži predpisov prejšnjih členov, ne more biti kasneje sprejeto od vladnega generalnega komisariata za Tržaško ozemlje ali od kateregakoli drugega državnega urada, razen po javnem natečaju. V takem primeru doba že izvršene službe ne bo imela nobene veljave, razen če bi prosilec povrnil odpravnino, prejeto v smislu prejšnjega člena 1.»

Člen 3. Predpisi odloka vladnega generalnega komisarja št. 166 z dne 20. maja 1955 in naslednje spremembe in dopolnitve so uporabni tudi za osebje, predvideno v členu 1 zakona z dne 28. avgusta 1954 št. 961, za katero pristojno ministrstvo ni še izdalo ukrepa o priznanju ali odobritvi sprejema v službo.

Člen 4. Osebje, ki je sedaj v službi vladnega generalnega komisariata ali v počrejenih mu uradih in ustanovah, in ki istočasno ima veljavni službeni odnos z neko javnopravno ustanovo na osnovi katerega lahko prevzame službo pri omenjeni ustanovi, se izključi od pripustitve k ugodnostim v smislu odloka vladnega generalnega komisarja št. 166 z dne 20. maja 1955, dopolnjenega s tem odlokom.

Izključitev od omenjenih ugodnosti je uporabna tudi za osebje, ki ga predvideva ečini člen, prvi odstavek odloka vladnega generalnega komisarja št. 69 z dne 21. februarja 1955.

—«»—

KRITIKE IN POROCILA

«Planinska roža» četrtič v Avditoriju za bivše uslužbence ZVU

V nedeljo popoldne je «Planinska roža» v četrtič privabila gledalce v dvorano Avditorij. Občinstvo je prišlo v glavnem iz okoliških krajev, zlasti tudi iz Gorice in Kopra. Operета se je odigrala z znano bravuro vseh sodelujočih: orkestra, pevcev, plesalcev in igralcev ter je žela zasluženo navdušeno odobravanje.

Danes zvečer ob 21. uri bo ta operета drugič uprizorjena v škedenjski dvorani. Po prvem prodornem uspehu v tej dvorani in po uspehih drugod je pričakovati, da bo tudi danes odziv občinstva zadovoljiv, posebno tudi iz bližnje okolice Škednja.

Glasbena Matica opozarja, da napovedani veliki koncert Ljubljanske filharmonije ne bo 19. t.m., kakor prvotno določeno, ampak pozneje, po vsej verjetnosti 29. t.m., ker je bil odhod filharmonije na italijansko turnejo odložen za nekoliko dni. Točen datum koncerta in druge podrobnosti bomo pravočasno sporočili.

—«»—

Izpred kazenskega sodišča

Obtoženi zobotehniki so bili obsojeni na globo

Včeraj pozno zvečer se je zaključil proces proti 18 zobotehnikom, ki so bili obtoženi, da so protipostavno izvrševali zdravniško prakso in da so odprli dentistični kabinet brez dovoljenja prefekture. Poleg tega je bil eden obtožen tudi krivega pričanja.

Sodišče je 17 obtožencev spoznalo za krive prvega dela obtožnice: 12 je bilo obsojenih na 30.000 lir globe, 3 na 40.000 lir globe in 2 na 45.000 lir globe. Vse pa so oprostili obtožbe, da so brez dovoljenja odprli dentistični kabinet, ker dejanje ne predstavlja prestopka. Obtoženec, katerega so dolžili poleg prvih dveh obtožb še krivega pričanja, je bil oproščen.

Sodišče je poleg tega odredilo, da se zaplenijo vsi instrumenti, katere je že prej odvzela policija.

KRITIKE IN POROČILA

V Avditoriju akademija slovenskega učiteljišča

Sinoči je številno občinstvo napolnilo dvorano tržaškega Avditorija, kjer je bil nastop dijakov in dijakinj slovenskega učiteljišča v Trstu. Pri nas so postale take akademije že nekaka tradicija in škoda, da ni prišlo letos do take pobude tudi na drugih šolah.

Pester program učiteljiščnikov je obsegal deklamacije, nastop folklore, baleta, pevskega zbora ter uprizoritev vesele enodejanke. Dijakinja Lucija Germani je pričela spored z recitacijo Župančičeve pesmi «Prišla si». Nato je treba med važnejšimi točkami omeniti venček slovenskih narodnih plesov, katerega so izvajale dijakinje III. in IV. raz., ter srbohrvaške narodne plese v izvedbi dijakinj I. in II. raz. Veliko odobravanja in ploskanja pa je dosegla Anica Čah z baletom «Chopinov valček». Ob koncu prvega dela sporeda je ženski pevski zbor pod vodstvom prof. Župančičeve še zapel štiri pesmi: Pregljevo «Slovenska zemlja», narodno «Prelepa je Selška dolina», Adamičevo «Zgodaj vstala mlada devojka» ter Gobčevo «Dekletom».

Drugi del sporeda je obsegal nastop dijakov z veselo enodejanko A. Ingolича «Našli so se» v režiji prof. Peterlina. Igra je skozi zabavala občinstvo s svojim vedrim humorjem in snovjo zajeto iz dijaškega življenja.

Čeravno naše učiteljišče nima velikega števila gojencev, je treba pohvaliti dobro voljo pri vseh nastopajočih in požrtvovalnost profesorjev, ki so pripravljali dijake za včerajšnji nastop.

M. BAN

—«»—

Turški konzul pri predsedniku pokrajine

V četrtek je bil novi turški generalni konzul v Trstu Ilhami Uzel na vljudnostnem obisku pri predsedniku pokrajinske uprave prof. Gregorettiju.

Kulturne prireditve

DANES: Operета **«PLANINSKA ROŽA»** v kino dvorani v Škednju. Prodaja vstopnic od 9. ure dalje pri blagajni v Škednju.

Danes 14. t. m. bo v gledališču Verdi koncert Tržaške filharmonije. Dirigiral bo Stanislav Skrovacevski. Violinist Salvatore Accardo. Program: Beethoven: Leonora N. 3 — Ouverture; Wagner: «Preludij in smrt Izolde»; Hačaturjan: Koncert za violino in orkester; Pizzini: «Strapaese».

V SREDO: SNG uprizori ob 21. uri v prosvetnem domu na Opčinah dramatično farso v treh dejanjih **«ZGODBA ZA SMEH»**.

V CETRTEK: ob 20,30 v Škednju predavanje Maria Magajne **«POTOVANJE PO TURCIJI»**.

V PETEK: ob 21. uri na Kontovelu **«ZGODBA ZA SMEH»**.

V SOBOTO: ob 21. uri v prosvetnem domu «A. Sirk» v Križu **«ZGODBA ZA SMEH»**.

Ob 21. uri na stadionu «Prvi maj» **GOSTOVANJE GLEDALIŠCA SLOVENSKEGA PRIMORJA IZ KOPRA** s komedijo v treh dejanjih Moreta Y. Cabma **«DONA DIANA»**.

V NEDELJO: ob 17. uri na stadionu «Prvi maj» ponovitev komedije **«DONA DIANA»**.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo Višje realne gimnazije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je treba vložiti prošnje za sprejemni izpit v klasični licej in vstopne izpite za ostale razrede do 15. maja. Pojasnila daje tajništvo Višje realne gimnazije v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II. vsako dopoldne od 10. do 12. ure

* * *

Ravnateljstvo državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je čas za vlaganje prošenj za sprejemne in razredne izpite ter za nižji tečajni izpit do 25. maja.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo v tajništvu šole v Ul. Scuola Nuova 12-II.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA SMRTI IN POROKE

Dne 12. in 13. maja se je v Trstu rodilo 13 otrok, porok je bilo 7, umrlo pa je 17 oseb.

POROCILI SO SE: kemik Alfio Barcellato in uradnica Liliana Fonda, železničar Antonio Dogulin in gospodinja Eleonora Tomasi, zdravnik Luciano Serени in zdravnica Laura Tomasi, uradnik Oliviero Magris in gospodinja Anna Maria Pizzioli, šofer Claudio Novel in gospodinja Lidia Bersan, tramvajski uslužbenec Luigi Rizzardi in šivilja Virginia D'Agostino, težak Ottavio Olenik in gospodinja Angela Rasman.

UMRLI SO: 59-letna Gizela Mahnič vd. Svagelj, 67-letni Oreste Mambrini, 76-letna Betti Steiner vd. Steiner, 54-letni Moise Palombo, 44-letni Arturo Tauri, 88-letna Lucia Vidau vd. Pellarin, 47-letni Mario Piano, 58-letna Maria Benedetti por. Bazzarini, 90-letna Maria Benvestito vd. Srebot, 61-letni Domenico Dapas, 73-letni Federico Baldo, 68-letni Francesco Zorzenon, 83-letna Virginia Gregorutti vd. Bressan, 92-letna Italia Pigatti, 79-letni Giuseppe Cobau, 48-letna Vita Granato, 48-letni Silvio Nardo.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN V MAJU

Barbo-Carniel, Garibaldijev trg 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg Sv. Frančiška 1; Ravasini, Trg Liberta 6.

RAZNA OBVESTILA

Seja izvršnega odbora Slovenske gospodarsko-kulturne zveze v Trstu bo jutri, 15. t. m. ob 20.30 na sedežu v Ul. Roma 15-II.

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pokojnega Ivana Kapuna darujeta družini Kapun in Sosič 1000 lir za Dijaško Matico.

RADIO

TOREK, 14. maja 1957

TRST PO STAJA A

11.30 Lahka glasba; 12.00 Sredozemske države in dežele; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Pacchiori; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Pesna čajanka; 18.00 Rahmaninov: Klavirski koncert št. 3 v d-molu, op. 30; 18.35 Znane operne motive igra orkester Mantovani; 19.00 Louis Armstrong; 19.15 Zdravniški vedež; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Kvintet Sorred; 20.30 Kmečka godba; 20.51 Havajske kitare; 21.00 Radijski oder — Mauro Corradi: «Poslovilni koncert», radiodrama v 1 dej.; igrajo člani Radijskega odra; 22.45 Orkester Raymond Scott; 23.00 Nokturni.

TRST I.

11.30 Komorna glasba; 12.10 Popevke iz Sanrema; 16.45 Kontrasti v jazzu; 17.10 Koncert violinista Alfonza Musestija; 18.00 Simfonični koncert; 21.00 Tullio Pinelli: «Borba z angelom», igra v 3 dej.

KOPER

Poročila v slovenščini: 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 16.30, 17.30, 19.15, 23.00.

5.00-6.15 Spored iz Ljubljane; 6.15 Jutranja glasba; 7.00 - 7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Koledar; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Vasilij Mirk: Pripovedke za mlade izvaja na klavirju Marica Vogelnik; 13.40 Kmetijski nasveti: Zatiranje koloradskega hrošča; 13.45 Torkov operni oder; 14.30 Gospodarsko življenje na Primorskem: Odkup zgodnjih pridelkov; 14.40 Pisan spored lahke glasbe; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 Pesmi iz Hrvatskega Zagorja; 15.40-16.10 Spored iz Ljubljane; 16.10 Ritmi in popevke; 16.40 Koncert folklorne glasbe izvaja The Queen's Hall; 17.10 Iz skladb Ivana Jarnovica; 18.00-19.00 in od 19.30-23.00 Spored iz Ljubljane.

SLOVENIJA

327.1 m. 202,1 m. 212.4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

5.00 Pisan glasbeni spored; 8.05 Gorenjska, Bela krajina in Prekmurje v narodni pesmi; 8.40 Igrajo mali zabavni ansambli; 9.20 L. v. Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 5 v Es-duru; 10.10 Od melodije do melodije; 11.15 Za dom in ženo; 11.30 Iz klavirske glasbe Claude Debussyja (igra pianist Walter Gieseking); 12.00 Domače pesmi in napeve izvajajo Veseli planšarji, Janko Šmolnikar, Janez Peršinovec in Vokalni kvintet; 12.40 Krešimir Baranović: Makedonska suita; 13.15 Zabavna glasba; 13.30 Odlomki iz oper slovanskih skladateljev; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.10 Popoldanski simfonični koncert; 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.00 Sportni tednik; 18.30 Iz zakladnice jugoslovanskih samospevov; 20.00 Poje Ljubljanski komorni zbor; 20.30 Posebna oddaja ob dnevu jugoslovanskega radia; 22.15 Iz jugoslovanske komorne glasbe

TELEVIZIJA

17.30 Spored za otroke; 18.55 Sport; 21.00 Prijatelj živali; 21.45 Varieté; 22.20 Film: «Edini izhod»; 22.45 Pesmi iz 16. in 17. stoletja.

KINO

Excelsior. 16.00: «Rififi», Jean Servais, Carl Mohner, Magali Noel.
Fenice. 16.00: «Gangsterji s 5. ceste», Howard Duff, Coolen Gray.
Nazionale. 16.00: «Tista leta», Edvige Feuillear, Nicole Beger, M. Pier.
Filodrammatico. 16.00: «Samokres za strahopetca», Cinemascope-technicolor, J. Hunter, F. Mac Murray.
Grattacielo. 16.00: «Souvenir d'Italie», Technicolor Rank, A. Sordi, V. De Sica, A. Cifariello, M. Girotti, June Laverick, Isabelle Corey, Inge Schoener.
Supercinema. 16.00: «Bes v telesu» (Rage au corps», Francoise Arnoul in Raymond Pellegrin. Mladoletnikom najstrože prepovedano.
Arcobaleno. 16.00: «Žene imajo vedno prav», D. Darley, G. Rogers, D. Niven in T. Randal. Cinemascope. Barve De Luxe.
Astra Rojan. 16.00: «Avanture Marka Pola», G. Cooper.
Capitol. 16.00: «Velika rácija», Jean Gabin, Lila Kedrova. Mladoletnim prepovedano.
Cristallo. 16.00: «Slavospev bitke», Rock Hudson.
Alabarda. 16.00: «Slavospev bitke», Rock Hudson.
Ariston. 16.00: «Teroristi iz Madrida», Cosetta Greco, Fausto Tozzi.
Armonia. 15.00: «Kralj barbarov», Technicolor, J. Chandler, L. Tcherina. — Satirična revija «Trieste in fregolea».
Aurora. 16.00: «Gangster išče ženo», T. Ewell. Cinemascope. Barve Fox.
Ideale. 16.00: «Med lovci na glave», Armand, Michaela Denis.
Impero. 16.00: «Anastazija», Ingrid Bergman.
Italia. 15.30: «Začaranost», Kim Novak in Tyrone Power. Cinemascope. Technicolor.
S. Marco. 16.00: «Vrni se», Amedeo Nazzari, Yvonne Sanson.
Kino gledališče ob morju. 16.00: «Dedščina strica iz Amerike», Curt Goetz.
Moderno. 16.00: «Železničar», Pietro Germi.
Savona. 16.00: «Nagana», Barbara Laage, Renato Baldini.
Viale. 16.00: «Veliki zapeljivec». Prvi Fernandelov film v tehnicolorju.
Vitt. Veneto. 16.30: «Bulli e pupe», Marlon Brando, Jean Simmons, Frank Sinatra.
Belvedere. 16.00: «Zaporno poveljje». Napet kriminalni film.
Marconi. 16.00: «Dvoboj na Misisipiju», Lex Barker, Patricia Medina.
Massimo. 16.00: «Trikotnik smrti», Sydney Chaplin, Aurel Dalton. Mladoletnim prepovedan.
Novo cine. 16.00: «Zbogom, moja lepa gospa», Gino Cervi, Alba Arnova.
Odeon. 16.00: «Dnevnik obsojenca», Rock Hudson. Mladoletnim prepovedan.
Radio. 16.00: «Prevara», G. Ferzetti, Nadia Gray. Mladoletnim prepovedan.

Pisma uredništvu

Avtobusna proga Trst-Rumena hiša

Tisti Barkovljani, ki prebivajo na Proseški cesti, so podjetju, ki vzdržuje avtobusno progo Trst-Rumena hiša, lahko hvaležni, ker jim je po uvedbi te proge prihranjena dolga pot od tramvajskega skem pokopališču do svojih domov. Pred leti je bilo res vprašanje, kdaj bo prišel človek od morja do zgornjega Boveda, Bajdovcev in posebno do Gašerjev, ki stanujejo približno na sredi poti med morjem in Openskim vrhom. Nič prav prijetna ni bila ta pot v slabem zimskem vremenu in še manj v poletni vročini.

Tako potrebo Bovedčanov, Bajdovcev in Gašperjev pa je znalo podjetje izkoristiti, kajti avtobusna vožnja je stala vedno 5 lir več kakor tramvajska.

Znano je, da se je pred mesecem povišala tramvajska vožnja od 20 na 25 lir. Tudi te prilike ni zamudilo Sergasovo podjetje in je s prvim majem povišalo voznino za novih 5 lir, tako da stane danes vožnja iz Trsta do Rumene hiše celih 30 lir.

Barkovljani ki se poslužujemo te avtobusne proge, se vprašujemo:

Koliko znaša dosedanji dobiček podjetja, če je to prijavilo nekaj nad 5 milijonov čistega letnega dohodka? Ker se je zvišala voznina do Grete za celih 25 odst., do Rumene hiše pa za 20 odst., lahko zračunajo tudi šolski otroci, da bo imelo podjetje z novim poviškom najmanj 1 milijon več dobička, če se držimo uradne prijave.

Bo li ta povišani dobiček namenjen pomnožitvi avtobusov, da se ne bomo gnetli v njih kakor sardine v škatlah in poslušali tisti večni: «Gospoda! Prosim, da se malo stisnete! Tam spredaj je še dosti prostora»?

Bo mogoče z novim poviškom zvišana mezda ubogim šoferjem in drugim uslužbencem, ki delajo dnevno po devet ur in povrhu še v zgodnjih jutranjih in poznih večernih urah, za kar dobe «enega črnega in enega belega», kakor pravijo Tržačani?

Naj nam odgovori podjetje, kdo mu je dal dovoljenje za tak neutemeljen povišek. Mar smo prav Barkovljani in Gretarji dolžni polniti žepe podjetju, ki stavi letno toliko milijonov na stran in jih bo stavilo od sedaj naprej še toliko več?

Naši občinski svetovalci naj to vprašanje temeljito prerešetajo in naj ugotovijo, ali je podjetje upravičeno zvišati voznino, ko se njegovi stroški niso zvišali niti za las, kajti mezde so ostale nespremenjene, cene najti se niso zvišule in socialne dajatve so ostale, vsaj v zadnjem času, pri starem. Skrajni čas je, da se odpravi v našem mestu vsa tista gniloba, ki posega v žepe ubogega tržaškega delavskega sloja.

—«»— R. P.

Znani tržaški trgovec si je vzel življenje

Včeraj zjutraj si je v svojem stanovanju vzel življenje 47 let star trgovec Giacomo Franco iz Ul. della Tesa 56, ki je imel svojo trgovino s perilom v Ul. Carducci 1. Zjutraj ga ni bilo v trgovino in ker se do dopoldneva ni prikazal, so njegovi prijatelji zasumili, da nekaj ni v redu. Najprej so telefonirali na njegov dom, nato pa se tja odpeljali z avtom. Pozvonili so in ker se ni nihče odzval, so vdrli v stanovanje. V nos jim je udaril močan vonj po plinu in nekaj trenutkov za tem so našli Franca sklonjenega nad plinski štedilnik, iz katerega je še vedno uhajal plin.

Franco je naslovil svoji materi, ženi in prijateljem pisma, v katerih se opravičuje zaradi storjenega dejanja ter kot vzrok navaja nekatere finančne težkoče.

—«»—

Skočila v prepad a so jo rešili

Srečnemu naključju in hitri pomoči je treba pripisati, da je 25 let stara Lucilla Baldi iz Ul. Kandler 1 danes še živa. V nedeljo, nekaj pred poldnevom, je odšla z doma in se namenila v Devin, kamor je prišla okoli 13. ure. Izletniki so jo videli, kako se je sprehajala po grebenu med Sesljanskim zalivom in Čevinskim gradom, venčar si ni nihče mislil, da ima nesrečnica kakšne samomorilne namene. Toda naenkrat, bilo je nekaj minut pred 14. uro, je neki izletnik zaslišal klice na pomoč, ki so prihajali s stene nad morjem. Takoj je stekel na greben in videl kakih 30 metrov niže Baldijevo, ki je ležala na majhni skalnati polici. Mož se je takoj usedel v svoj avtomobil in se odpeljal na komisariat v Devin, kjer je alarmiral policijo. Medtem ko je ta obvestila tudi rešilno postajo in gasilce, sta dva mladeniča splezala do nesrečnice in ji bila ob strani ter jo črtala, da ne bi padla v prepad. V pol ure so bili na mestu tudi gasilci, ki so Baldijevo navezali na vrvi in po dveh urah trdega dela so jo spravili na vrh grebena.

Baldijeva je v bolnišnici povedala, daje skočila v prepad zaradi nesrečne ljubezni.

##

SKLEP VIII. PLENUMA VARŠAVSKEGA KOMITEJA ZPDS

Delavski sveti so osnova novega gospodarskega sistema

Primer tovarne «22. julij», kjer se je proizvodnja povečala za 10 odst., proizvodni stroški zmanjšali, kakovost izdelkov pa izboljšala

Poljska vlada je na svoji seji 10. t. m. pozvala posamezna ministrstva, naj store vse, da se količina blaga na tržiščih poveča. Predvsem je važno, da se poveča količina prehrambenega in tekstilnega blaga ter tudi raznega industrijskega blaga vse do televizijskih aparatov in gradbenega materiala, katerega pomanjkanje se čuti. Posebej je bilo omenjeno vprašanje masla, za katerega je rečeno, da «njegovo pomanjkanje veča že itak napeto psihozo v mestih».

Na Poljskem torej vidimo, da se danes ne dela tako, kot pred leti, ko se je vse hvalilo in ko napak nihče ni videl. Danes odkrito priznavajo in kritizirajo pomanjkljivosti v oskrbi in posebno poudarjajo slabo trgovsko mrežo in nezadostno proizvodnjo.. Vendar pri vsem tem močno prodira prepričanje, da bo onih 10 milijard zlotov, ki jih je vlada v proračunu predvidela za povečanje plač, kritih s proizvodnjo in da ta vsota ne bo predstavljala morebitne nevarnosti za inflacijo.

V tem bodo verjetno imeli precejšen delež vprav delavski sveti. «Zamisel o delavskih svetih se je porodila v Varšavi. V varšavskih tovarnah so bili ustanovljeni prvi delavski sveti. Pred partijo in njenimi organizacijami je posebna odgovornost za razvoj tega gibanja, ki ga je 8. plenum označil kot temelj socialistične demokratizacije in glavni element novega gospodarskega sistema.»

Tako se začenja sklep zadnjega plenuma varšavskega komiteja Združene poljske delavske stranke, ki je bil posvečen dosedanjemu delovanju delavskih svetov. V tem sklepu se ocenjuje, da so delavski sveti v Varšavi, pa čeprav v posebno težkih pogojih, dobro delali in to predvsem pri urejanju stanja v podjetjih, pri izdelovanju letnih in četrtletnih načrtov, pri reorganizaciji strukture podjetij, pri krepitvi delovne discipline itd. Sklep pa hkrati kritizira nepravilen odnos posameznih ministrstev do delavskih svetov in naroča članom Partije v teh ustanovah, naj v svoji vsakodnevni dejavnosti pobijajo birokratski način dela in odpor proti delavskim svetom, ki se v raznih oblikah pogosto in marsikje pojavija.

Člani partije, pravi nadalje sklep, pa so hkrati dolžni boriti se proti zgrešenemu dojemanju, da prihajajo trenutne težkoče v podjetjih zaradi delavskega samoupravljanja.

Čeprav v marsičem položaj o dolžnostih delavskih svetov na Poljskem še niso povsem razjasnjeni, njihova praksa vendarle kaže pot, po kateri je treba kreniti. Kot primer bomo navedli podjetje «22. julij», v katerem dela 2000 delavcev in kjer so pred dnevi imeli prvi sestanek celotnega kolektiva podjetja in je delavski svet dal obračun o svoji dosedanji dejavnosti. To je bil prvi tovrstni sestanek v Varšavi.

Uspehi v tem podjetju so očitni. V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta se je proizvodnja v tem podjetju povečala za deset odstotkov, pa čeprav je ostalo število delavcev isto. Hkrati se je v določeni meri znižala tudi proizvodna cena njegovih izdelkov kolektiv pa je v prvih treh mesecih ustvaril višek 2 milijonov zlotov, kar bi do konca leta, v kolikor bi šel razvoj po isti poti, zneslo 8 milijonov zlotov. Od tega bo po uredbi 50 odst. šlo državi, 50 odst. oziroma 4 milijone zlotov pa bo ostalo kolektivu s čimer si bo to zagotovil tako imenovano 13. plačo.

Da bi se videlo, v kakšnih delovnih pogojih dela delavski svet v tem podjetju, bomo navedli, da ni bilo doslej nič kaj posebnega, če se vsako jutro ni prijavilo na delo tudi po 300 delavcev. Borbo za večji učinek dela pa so ovirali tudi birokratski predpisi, ki so tako rekoč onemogočili vsako iniciativo kolektiva. Primer: popravilo strojev je direkcija tovarne prej poverjala drugim podjetjem, pa čeprav bi isto delo lahko opravili lastni delavci in to s 50-odstotnim prihrankom.

Podjetje «22. julij» je začelo uvajati tudi nov sistem trgovine. Odpira lastne trgovine in stopa v neposreden stik s potrošniki. Že v prvih treh mesecih to blagodejno vpliva na kakovost in izbiro izdelkov in blago se ne kopiči več v skladiščih, pač pa gre takoj sveže na trg. Prej pa je podjetje delalo le za to, da izpolni določen od zgoraj vsiljeni načrt, nihče pa ni skrbel za to, kaj bo z izdelki na tržiščih. Danes pa je stališče kolektiva do vseh teh problemov povsem drugačno.

Poizkusi v tem podjetju so dali dobre rezultate. Očitno je, da brez delavskega sveta, da brez razvijanja samostojnosti in samouprave v podjetju takih rezultatov ne bi mogli zabeležiti. Zato ni nič čudnega, da je direktor podjetja Barski ta uspeh takole ocenil: «Na delavske svete gledam dialektično, v smislu razvoja. To je šele začetek, vendar sem optimist. Težko je ljudem, ki niso nikoli imeli vodstva v rokah, takoj se znajti. Toda opaža se skrb, da se proizvodnja uredi, da se uredijo odnosi in pojavlja se nov «patriotizem» do podjetja. Če delavski svet ohrani zaupanje, ki ga ima danes, bo to velikanska stvar.»

Jasno pa je, da ne gre vse brez trenja in napak. Bili so tudi primeri, da so direktor in delavski svet imeli povsem drugačno stališče, toda odnosi so v bistvu pravilno postavljeni in zato se tudi taki primeri verjetno pravilno rešijo. V podjetju «22. julij» je v delavskem svetu, ki šteje 23 članov, 9 članov Poljske združene delavske stranke, ki vlogo delavskih svetov pravilno pojmujejo.

Toda zabeležiti je treba, da stališče partijske organizacije do delavske samouprave ni vedno tako, kakršno je v podjetju «22. julij» in kakršnega je očrtal varšavski komite. V nekem krakovskem podjetju se je pred kratkim zgodil primer, ki je prišel v javnost preko pisanja poljskega časopisa «Tribuna Ludu». Tudi v tem podjetju je bil izvoljen delavski svet in vse dokler je bil svet nedelaven, je bilo vse v redu. Ko pa je ta začel z nekimi spremembami v organizaciji podjetja, ko bi se moralo število vodilnih uslužbencev skrčiti, je sekretar partijske organizacije začel širiti vesti, da delavski svet deluje proti partiji. Šlo je pač za to, da so bili predlagani za izločitev iz birokratskega vodstva tudi nekateri partijci. Toda spor se ni končal le z izjavami, ampak so bili podvzeti tudi ukrepi proti onim članom partije, ki so bili v delavskem svetu najbolj aktivni. Zdi se torej, da je bilo vodstvo tovarniške celice zainteresirano izključno na osebnih koristih posameznikov in je to svojo zainteresiranost krilo pod partijskimi gesli.

Toda kljub mnogim pojavom nerazumevanja in povsem zavestnega odpora si delavski sveti v tovarnah utirajo pot in ze kažejo svoje prve praktične uspehe. Prve optimistične vesti, ki prihajajo iz velikih podjetij v Šljonsku, prav tako potrjujejo, da se gibanje delavskih svetov uspesno razvija ne le v Varšavi, ampak tudi drugod na Poljskem.

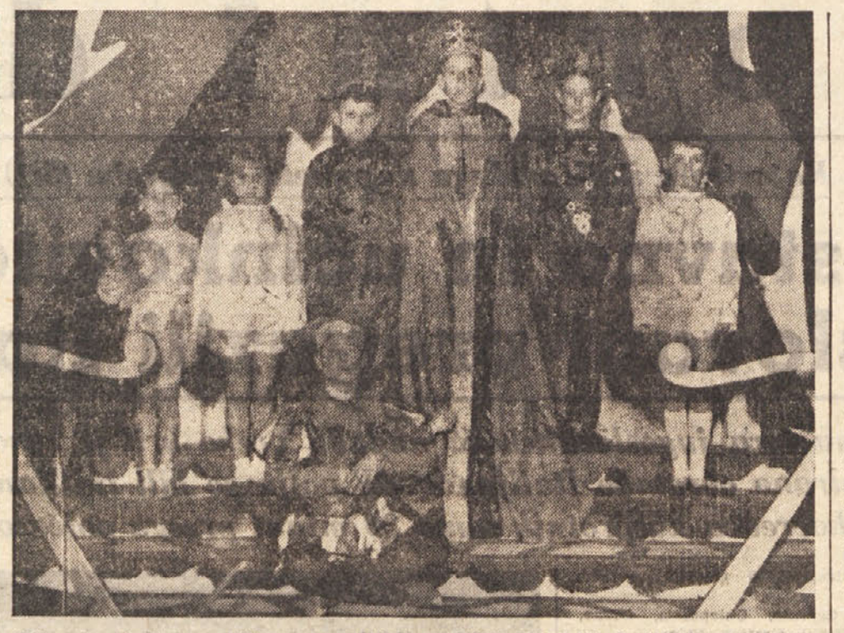

Prizor iz «Kraljestva palčkov» na nedeljski predstavi najmlajših Sentjakobčanov iz prosvetnega društva «I. Cankar»

NOV USPEH PROSVETNEGA DRUŠTVA «IVAN CANKAR»

S svojim «Kraljestvom palčkov» so najmlajši navdušili občinstvo

Nastopilo je nad petdeset otrok, ki so privabili toliko ljudi, da je v dvorani zmanjkalo prostora

Palčki lovci, palčki delavci, palčki kuharčki, marjetice, vile, mlada Anica . . . so priklicali v nedeljo v dvorano na stadionu «1. maj» toliko ljudi, da je zmanjkalo prostora in so mnogi morali oditi. Vse te in druge vabijo palčki, da pridejo, ko bodo priljubljeno Ribičičevo otroško igro «V kraljestvu palčkov» ponovili.

Sedaj pa le kar po vrsti, saj vem, da bodo vsi mali umetniki pogledali, ali sem se jih spomnil. Kako pa se jih ne bi, saj so se vsi od prvega do zadnjega res potrudili in nas prav prijetno pritegnili s svojim igranjem, da nas je le včasih preglasni nemir — po pravici povedano starejših — v dvorani iz začaranega kraljestva palčkov spet priklical v realnost.

Da bi videli najmlajše, kako so zamaknjeno sledili lepim prizorom, ki so jih lepo zaokroženo slikali pridni mali umetniki in umetnice!

Norčka, ki je — rekli bi — s svojimi modrostmi bil nekak tolmač jedra igre, nam je zelo lepo in učinkovito prikazal pridni Stojan Colja, ki nam je ostal v spominu še od prve uspele otroške prireditve prosvetnega društva «Ivan Cankar», katero nas je sedaj prijetno iznenadilo z nastopom tako velikega števila otrok. Pa tudi mali Ivanček Verč, ki se ga tudi dobro spominjamo, je poplačal vse pričakovanje in si je takoj pridobil naklonjenost vseh z lepo podano vlogo vratarčka. In mala Anica, ki jo je poosebila Danica Colja, si je tudi osvojila naša srca. Ali se spomnite pridnega harmonikarja Janka Bana, ki je komaj premagoval težo velike harmonike? To pot nam je pokazal svoje sposobnosti kot kralj palčkov. Sergij Gregorič in Boris Gombač sta se prav dobro odrezala v vlogah nerodnih svetovalcev in prav tako tudi Jančar Ljubo kot kakadu, ki ga je norček priporočal, naj se pridruži kraljevim svetovalcem.

Kot prava poklicna strežnika sta nastopila Darij Teršar in Pavel Vouk, kot paži pa Nevica Lukeš, Tatjana Siškovič in Zdenka Trampuš, ki so se izkazale tudi kot marjetice.

Težko nalogo so imeli palčki lovci, ki so jo dostojanstveno izpolnili, ko so ulovili velikansko kobilico in nabrali cel kup ogromnih jurčkov. In ti pogumni lovci so bili Milan Pahor, Vojmir Tavčar, Boris Mikulus, Ivan Boštjančič, Ljubo Jančar in Edi Cermelj.

Ne mislite, kuharčki, da sem vas pozabil. Saj so vaše okusno pripravljene jedi tako lepo ščegetale norčka v nos, da so se tudi meni sline cedile. Pa saj vas poznamo že od prvega nastopa, pridni Sergej Verč, Alenka Colja, Ivanka Cinko in Darko Ban, ki se vam je sedaj pridružila še Majca Okorn.

Olga Ban je igrala tudi za izvežbane igralce težko vlogo kaznovane lažnive vedeževalke in je zlasti pevski vložek prav dobro podala. Pa to ni vse. Poleg tega, da v igri nastopata tudi oba njena otroka, Janko in Darko, je ona mnogo časa posvetila učenju vil: Anica Babuder, Vida Benčina, Ada Bernetič, Nadja Birsa, Marica Čebron, Slobodanka Djordjević, Nadja Granduč, Nada Gustinčič, Ivanka Hrvatin, Lojzka Lenassi, Anica Mikulus, Sonja Pavšič, Lilijana Rožič, Silvana Tuma, Marija Valenčič in Sonja Viler so lepo zarajale in zapele ob prijetnih zvokih klavirja, ki ga je igral avtor glasbenih točk v igri, katere je tudi vodil, Ivan Grbec.

Videli smo tudi palčke delavce, ki so jih z vso otroško prisrčnostjo in prizadevnostjo poosebile Breda Pahor, Nadja Novak, Nadja Filipčič, Marija Pegan, Vojka Trampuš, Nada Kuferšin, Lučka Battista, Nadja Marinčič in Nada Franco. Vse te pa so nastopile skupno z Nevico Lukeš, Tatjano Siškovič in Zdenko Trampuš tudi v vlogi marjetic z lepo izvežbanim baletom. Poznalo se je, da so imele veščega učitelja, kakor je Adrijan Viles, ki je v igri še sam zaplesal črnega vraga.

Mali Miško — Jurij Kuferšin — ki ne verjame pripovedovanju dedka (Josip Sušteršič), je skupno z dedkom lepo poživil prizor. Mikulus Ernesta nam je kot Miškova mati in kot žena z otrokom (Nada Rogelja) pokazala lepe igralske sposobnosti, prav tako kakor Egon Blažina v vlogi kaznovanega skopuha. Mater male Anice je podala Ana Novak, mladenko pa Lizi Blažina.

Članica SNG Ema Starčeva, ki je igro zrežirala, je lahko zadovoljna, saj so ji naši malčki s svojim lepim nastopom dali zadoščenje ter poplačali ves njen trud in požrtvovalnost. Zadala si je bila ne prav lahko nalogo, ubrzdati nad 50 nagajivčkov in poredneževv, da so za dve uri zaživeli bajeslovni svet, ki ga je norček s svojo šegavostjo povezoval z realnostjo in venomer opozarjal na nauk, ki naj ga naši mali v tej igri vidijo. In pri tej nalogi je Ema Starčeva popolnoma uspela, za kar zasluži vso pohvalo in priznanje.

Lepa in primerna scenerija, ki jo je izdelal Ivo Kuferzin, je učinek igre še povečala. Pri tem pa moramo poudariti, da gre velika zasluga za uspeh tudi vsem tistim požrtvovalnim članom društva «Ivan Cankar» in drugim, ki so pomagali pri izdelovanja scenerije, šivanju oblek in pripravljanju vsega potrebnega. Se posebno priznanje pa naj gre staršem malih otrok, ker so jim omogočili zdravo in poučno otroško razvedrilo, in zato je navdušeno odobravanje občinstva veljalo tudi njim.

MILAN BOLCIC

—«»—

Erich von Stroheim

Sloviti kinematografski igralec, Erich von Stroheim, je umrl predvčerajšnjim v svojem gradu Maurepas, v departimentu Seine-et-Loise.

Stroheim se je rodil 22. septembra 1895 na Dunaju in je kot oficir služil v avstrijski vojski za Franca Jožefa. Leta 1909 se je prijavil v ameriško vojsko, kjer je sluzboval do 1913. leta. Nato je bil novinar in je napisal tudi nekaj dramskih del. Leta 1917 je nastopil kot igralec in je kaj kmalu zablestel v karakternih vlogah. Udejstvoval se je tudi kot režiser in se uvrstil med deset najboljših ameriških režiserjev.

Leta 1936 se je preselil v Francijo, kjer je nastopil skupno z Jean Gabinom, v sloviti vlogi pruskega oficirja v filmu «Velika prevara». Ko je v Franciji nastopil v mnogih filmih, se je vrnil v ZDA in tam nastopil v filmih in v teatru na Broadwayu. Leta 1945 se je ponovno vrnil v Francijo in nastopal v teatru skupno s svojo ženo Denise Vernac, štiri leta kasneje pa ga zopet srečamo v Hollywoodu, kjer je skupno z Glorio Swanson nastopil v filmu «Sunset Boulevard». Njegov najnovejši film je «Napoleon», v režiji Sache Guitryja, v katerem je nastopil v vlogi Beethovna.

Poslednje mesece svojega razgibanega življenja je Stroheim prebil na postelji, kamor ga je priklenila zahrotna bolezen, ki ne prizanese. Nedavno ga je francoska vlada odlikovala z redom «Castne legije», kar je bolnega Stroheima, ki ni mogel več govoriti, ganilo do solz. Njegov spomin bo nerazdruzno povezan z likom oholega in disciplinsko togega ter neizprosnega nemškega oficirja, ki ga je mojstrsko upodobil v svojih filmskih vlogah.

KAKO V ZDA PRODAJAJO OTROKE

Kaj je «črna» trgovina

V Ameriki nimajo zakona, ki bi prepovedoval prodajanje lastnih otrok - Prekupčevalci zaslužijo bajne vsote denarja - Primeri odvetnikov Satlerja, Glazerja, Bullerja in upravnice «ugledne» ustanove «Hume Children Society», ki so preprodali desettisoče otrok

«Crna trgovina» je izreden vir dohodkov za posredovalce, ki trgujejo z otroki na debelo in na drobno. Imamo posredovalce, ki delajo sami, toda ameriške oblasti so že odkrile tudi nekaj organizacij, ki se pečajo izključno z «nabavljanjem» otrok za zakonske pare brez potomstva.

Pred tremi leti se je v državi Texas nekdo obrnil na neko ženo, ki je zanjo slišal, de se peča s takimi posli. Tudi on si je želel omisliti otroka. Ta žena, ki je imela okrog 70 let, je upravljala tako imenovani «Dom zdravja», zasebno ustanovo, v katero so mlada dekleta prihajala na porod. Šlo je izključno za neporočena dekleta, ki so potrebovala pomoči. Brž ko se je tako dekle zateklo v ta dom, takoj se je v domu pojavil neki zakonski par, ki si je zaželel otroka. Posel so sklenili zelo hitro. Ko je prišel čas poroda, je dekle odšlo v bolnišnico in se tam prijavila pod imenom in z osebnimi podatki žene, ki bo od nje prevzela otroka. Metoda je bila preprosta, a tudi riskantna, ker je šlo za ponarejanje dokumentov. Za vsakega preprodanega otroka je starka dobivala okrog pol milijona lir. To je razmeroma še poceni, toda ona je znižala ceno, ker je delala na debelo.

V poslednjem času se opaža, da posredovalci delajo vedno bolj organizirano. Oni imajo posebne «lovce», ki imajo nalogo poiskati neporočena dekleta, ki pričakujejo otroka. Približajo se takim dekletom, sprijateljijo se z njimi in jim nato ponudijo pomoč: da namreč poznajo neko «blago» osebo, ki jih bo sprejela brezplačno na stanovanje in hrano. Dekleta nasedajo in odidejo v razne penzione, kjer jih nato s časom pregovorijo, da prepuste svojega otroka kakšni «dobri» družini, za protiuslugo pa bodo poleg poravnave bolniških stroškov, dobile še majhno vsoto denarja, da bi mogle «začeti novo življenje».

V 34 državah ZDA ni po zakonu prepovedano prodajati na ta način otroke, in ameriške oblasti se že nekaj let trudijo, da bi sprejele zakon, ki bi onemogočil ta pojav. Po do sedaj zbranih podatkih, je okrog 20.000 neporočenih mater, ki da svoje otroke v «črno» trgovino. Računajo, da je od 75.000 adoptiranih otrok v letu 1949, bilo okrog tri četrtine preprodanih na ta način. Povprečna cena za tako kupljenega otroka se giblje med milijonom in dvema milijonoma lir, toda znani so tudi primeri, da so nekatere otroke «s posebno plavimi očmi in z angleškim nasmeškom» prodali tudi za 7 milijonov lir. Od te vsote je treba sicer odbiti stroške za porod in tisto malo, kar dobi mati; vse ostalo gre v žep posredovalcev. Navajajo celo primere, da so posamezni posredovalci opravili posel po telefonu in tako v nekaj minutah prišli do milijonskih vsot.

Ameriški tisk je v poslednjem času objavil nekaj senzacionalnih tovrstnih primerov. Med New-Yorkom in Miamijem se je vršila prodaja otrok, ki sta jo vodila odvetnik Irwin Satler in njegova družabnica Bess Bernard. V ta posel sta vložila okrog 100 tisoč dolarjev, dosegla pa sta celo 2000 odstotne dobičke.

Značilen je tudi primer neke Georgije Tann, žene, ki je dolgo vrsto let vodila ugledno ustanovo «Home Children Society». Ugotovili so, da je zlorabljala svoj položaj in preprodajala otroke iz sirotišča. V teku enega desetletja je prodala nekaj tisoč otrok po ceni pol milijona lir za otroka. Tako je v enem desetletju «zaslužila» skupno očelo 2000-odstotne dobičke.

Najsenzacionalnejši primer «črne» trgogine z otroki imamo med Združenimi državami in Kanado. Posel sta vodila dva odvetnika, ki sta v Montrealu zbirala kanadske otroke in jih pošiljala v ZDA. Imela sta ogromno mrežo posredovalcev, ki so jim bili poverjeni najrazličnejši sektorji: iskanje otrok, njihovo prevažanje čez mejo, ponarejanje dokumentov itd. Imeli so kakih 10 «poklicnih mater», ki so prevzemale komaj rojene otroke in jih odnašale na krščenje pod svojim imenom, nato so podpisale izjavo, s katero so dale svojega otroka določenim osebam v Združenih državah. In tako se je posel odvijal hitro in preprosto.

Na ta način je v roku nekaj let odšlo iz Montreala v ZDA nekaj tisoč otrok. Prodajali so jih zelo drago, tako da je en sam otrok stal do ¼ milijona lir. Glazer in Buller, odvetnika, ki sta vodila to trgovino, sta «zaslužila» okrog 2 milijardi lir. Kasneje so ju aretirali in obsodili zaradi ponarejanja dokumentov, ker niti v Kanadi nimajo zakona, ki bi prepovedoval trgovino z otroki.

Na tej razpravi, kakor tudi na razpravi proti ameriškemu odvetniku Satlerju, so se kot priče pojavili tudi starši, ki so posredovalcem prepuščali svoje otroke. Tako je neki oče, ki je imel sedmero hčera, prodal Satlerju najmlajšo za 200.000 lir. Ugotovili so, da je odvetnik tega istega otroka preprodal nekaj dni kasneje za 1,200.000 lir.

Ob tej priliki so odkrili tudi nekaj vprav drastičnih primerov: neki človek iz Long Beacha je izgubil na pokerju veliko vsoto denarja. Ni mogel plačati, pa je podpisal dogovor, s katerim prepušča dobitniku svojega se nerojenega otroka. Moral je podpisati tudi jamstvo v primeru, da bi se otrok rodil mrtev ali pohabljen. V tem primeru bi moral dati svojega dveletnega otroka!

Take in podobne stvari so povzročile veliko ogorčenje v ameriški javnosti, ki zahteva, da se čimprej s posebnim zakonom preprečijo nečloveški postopki in onemogoči brezvestnežem, da bi s preprodajanjem otrok grmadili toliksna bogastva.

—«»—

Letošnji «Teden otroka» v Sloveniji

Vsa leta po osvoboditvi so v Sloveniji v prvem tednu junija praznovali «Teden mate re in otroka». Medtem so druge jugoslovanske republike že v zadnjih letih praznovale «Dečjo nedeljo», t. j. teden otroka, in sicer v prvem tednu oktobra, kar je v skladu z mednarodnih praznovanjem 5. oktobra, ki je v vsem kulturnem svetu dan otroka. Letos bodo tudi v Sloveniji teden otroka prvič po osvoboditvi prenesli na začetek oktobra. Tako bodo letos v Sloveniji in ostalih republikah vskladili praznovanje z mednarodnim dnevom otroka. Razen tega bo dobil «Teden otroka» docela drugačno vsebino in značaj, kakor jo je imel dosedanji «Teden matere in otroka», ki je bil že mnogokje samo materinski dan, ter za nase pojmovanje in stvarnost v svojem bistvu navadno ideološko zgrešen. Poleg tega pa je bil tudi v začetku junija, t. j. v času, ko se začenjajo solske počitnice in poletni odmor večine delovnih ljudi, torej v času, ko se dejavnost ljudske skupnosti na gospodarskem, kulturnem in družbenem področju skrči na letni minimum. Tako je lahko imel tak teden le značaj trenutne pozornosti in dejavnosti za otroke in se v večji meri za mater. V čem se bo razlikoval letošnji?

S tem, da je bilo prestavljeno praznovanje «Tedna otroka» na jesen, t. j. na čas, ko hočejo pritegniti v delo za otrokov napredek ne samo šolo, temveč tudi vse ljudi, ki jim je pri srcu vzgoja in rast otroka. To pa je poleg družine in šole tudi ljudska skupnost kot celota.

Teden otroka ne bo imel več kampanjskega značaja, postati mora začetek dela, začetek skrbi za otroke v novem delovnem letu, ki bo kakor otrokova zmogljivost v šoli naraščala postopoma

Tako naj bi bilo prizadevanje v letošnjem letu usmerjeno ne samo v neposredno delo z otrokom in za njega.

—SD—

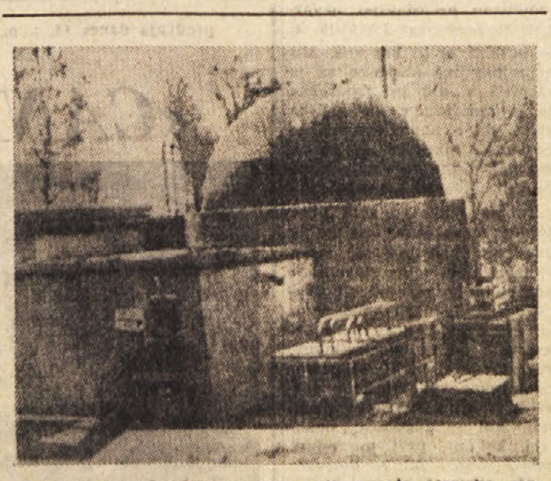

«Centrala za v kovček» so imenovali gornjo atomsko centralo Američani, kar pa je povsem upravičeno, kajti vse naprave so zložljive in se v kosih morejo z letali prenesti kamor je treba.

RAZPRAVA PRED POROTNIM SODIŠČEM V PADOVI

Poslanec Audisio je povedal kako so ustrelili Mussolinija

Na sobotni razpravi je pred porotnim sodiščem v Padovi pričal sloviti «polkovnik Valerio», poslanec Valter Audisio. Nastopil je mirno in dostojanstveno, ne da bi niti za trenutek izgubil ravnotežje, ko so ga soočili z bivšim županom v Musso, Davidom Barbierijem in Urbanom Lazzaro-«Billom». V bistvu je Audisio potrdil brez oklevanja, da je izvršil nalogo, namreč ustrelitev Mussolinija, Clarette Petacci, 16 fašističnih hierarhov in Marcella Petaccija, in poudaril, da je to izvršil na temelju izrecnega povelja, ki ga je dobil od strani glavnega poveljstva partizanskih čet. Hkrati je odločno zavrnil, da bi mu zgoraj omenjeni Barbieri izročil usnjeno aktovko z vrednostmi in dokumenti in izčrpno dokazal, da takrat ni bilo časa, da bi se zanimal za take podrobnosti v tistih odločilnih trenutkih, ter izjavil, da so vse vrednosti, ki so jih nagrmadili na mizah v občini, na njegov ukaz takoj odposlali v Milan na vrhovno poveljstvo partizanskih čet. Pri soočenju z omenjenim Lazzarom je Audisio demantiral partizanskega poveljnika in ga opomnil, da laž ne pristoji borcu za svobodo.

Toda poslanec Audisio je dosegel vrhunec dramatičnosti, ki je močno prevzela tudi sodišče, ko je slovesno izjavil, da bodo to razpravo nekoč opravili partizani: s tem svojim opominom je Audisio postavil stvari na njihovo pravo mesto, kajti po pričanju nekaterih bivših fašističnih hierarhov je demokratična in napredna javnost prav dobro razumela, da se na tem procesu nadaljuje blatenje italijanskega odporniškega gibanja in da se zlasti od strani nekaterih odvetnikov skuša spremeniti ta razprava v proces proti temu gibanju.

Pričevanju poslanca Audisia je prisostvovalo stevilno občinstvo. Tako ob vstopu na sodišče kakor tudi takrat, ko ga je zapuščal, so polk. Valerio, ki sta ga spremljala komunistična poslanca Gianquinto in Rosino, spremljali številni policaji. Na razpravi ni prišlo do nobenega incidenta, kljub temu, da so bili v dvorani s evilni dobro znani misijevci. Toda na razpravo je prišlo tudi mnogo partizanov, kar je na prisotne bivse fašiste vplivalo skrajno pomirjevalno.

S svojimi odločnimi in odkritimi besedami pred porotnim sodiščem in s svojimi izjavami, ki ne dopuščajo ugovorov, je poslanec Valter Audisio pribil nekatere elemente antifašistične ljudske vstaje, ki jih bo moralo tudi sodišče upoštevati.

Fotokronika s tekme v Zagrebu

Zgoraj: Kapetan italijanskega moštva Boniperti in kapetan jugoslovanskega moštva Milutinović si pred pričetkom tekme drug drugemu izročata zastavico in šopek cvetja — Spodaj: Učinkovit poseg jugoslovanskega vratarja Beare-Junaka dneva (Foto Magajna)

Prejeli smo

Molière, TARTUFFE. Komedija v petih dejanjih. Prevedel Oton Župančič. Izbrana dela iz domače in svetovne književnosti. Knjižnica Kondor. Osmi zvezek. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani, 1956.

Anne Frank, DNEVNIK IZ SKRIVALIŠČA. Prevedel Albert Širok. Opremil Uroš Vagaja. Mladinska knjiga v Ljubljani. 1957.

Jakob Wassermann, KRISTOF KOLUMB. Prevedel Vladimir Naglič. Opremil Uroš Vagaja. «Globus», zbirka potopisov, monografij, dnevnikov in življenjepisov slavnih raziskovalcev. Izdala Mladinska knjiga. Ljubljana 1957.

Jaroslav Stoviček, NENAVADNI DOŽIVLJAJI NAVADNEGA ČLOVEKA. Prevedel in priredil Severin Sali. Ilustriral Mladen Veža. Izdala Mladinska knjiga. Ljubljana 1956.

Marija Majerova, ROBINZONKA. Prevedel Viktor Smolej. Ilustrirala Helena Chvojkova. Opremil Aleksander Horvat. Knjižnica Sinjega galeba 40. Izdala Mladinska knjiga. Ljubljana 1957.

Vinko Moederndorfer, KOROŠKE PRIPOVEDKE. Ilustriral in opremil Gvido Birolla. Zlata ptica, zbirka najlepših pravljic in pripovedk iz svetovne književnosti. Izdala Mladinska knjiga, Ljubljana 1957.

Lojze Zupanc, POVODNI MOŽ V SAVINJI. Ilustriral Jože Ciuha. Mladinska knjiga 1957.

Goriško-beneški dnevnik

Soglasni sklep stavkajočih v CRDA v Tržiču

Po 69 dneh stavke včeraj varilci pričeli z delom

Predstavnikom, ki se bodo pogajali na ministrstvu za delo, so delavci določili svoje pogoje

Po 69 dneh stavke so električni varilci včeraj ponovno pričeli z delom. Sklep o prenehanju stavke so sprejeli na skupščini, ki je bila v nedeljo zjutraj v kinematografski dvorani Nazionale v Tržiču.

Na skupščini so predstavniki treh sindikalnih organizacij poročali o stanju, ki je nastalo po rimskem obisku sindikalne organizacije električnih varilcev CRDA. Sprejeli so resolucijo, ki podaja sklep delavcev, da prenehajo s stavko in pričnejo z delom.

Električni varilci so pooblastili svoje predstavnike, ki bodo danes pričeli pogajanja na ministrstvu za delo, o sledečem:

suspendirani delavci naj pričnejo z delom v kratkem;

izplača naj se jim vsota za neizplačane mezde;

do suspendiranih delavcev naj se izvaja ravnanje po tako imenovani dopolnilni blagajni, ki naj ustreza 42 uram na teden.

Glede električnih varilcev pa se v resoluciji pojasnjuje, da ne nameravajo sprejeti med pagajanjem na ministrstvu manjše vsote kot je bila določena med sindikalnimi organizacijami, in zahtevajo, naj se konec tedna izplača delavcem 15.000 lir posojila, ki naj se potem vrača z majhnimi odplačili.

S temi pogoji se je zaključila stavka, ki je bila najdaljša v zgodovini tržiških varilcev in ki je pokazala, da so delavci tržiških ladjedelnic vedno trdno odločeni stopiti v borbo za svoje pravice, kadar bi jim ravnateljstvo skušalo oporekati.

SNG
za Tržaško ozemlje

gostuje v nedeljo 19. t. m. ob 16. in 20. uri v Prosvetni dvorani z dramatično igro

Zgodba za smeh

Prodaja vstopnic od danes dalje na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli 1 in v kavarni Bratus. Sedeži 250 in 150, stojišča 100 lir.

V NEDELJO V STEVERJANU

Pes povzročil padec motociklista

Huda nesreča se je v nedeljo pripetila 26-letnemu zidarju Cvetku Kavčiču s Peči. Kavčič je bil zvečer v Steverjanu. Na ovinku pri orožniški vojašnici je od nekod nenadoma pritekel na cesto pes, kateremu se ni mogel ogniti. Zaletel se je vanj in izgubil ravnotežje. Ker je cesta nasuta z gruščem, je bilo toliko težje ostati na vozilu. Motociklist je padel in se precej potolkel po glavi, kjer ima tudi hudo rano. Opraskal se je po rokah. Z rešilnim avtomobilom Zelenega križa so ga pripeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na opazovanju.

—«»—

Uspela tombola na Travniku

Okoli pet tisoč oseb je v nedeljo popoldne prisostvovalo tomboli v korist Zelenega križa na Travniku. Pred pričetkom je orožniška godba imela koncert, katerega so prisotni toplo pozdravili.

Prvo tombolo v znesku 60 tisoč lir je dobil 19-letni Silvano Furlan iz Ul. Faiti 24. Sreča se mu je nasmehnila, ko je bila kot 30. številka izžrebana «53». Drugo tombolo za 10.000 lir je dobila 8-letna Livia Rossi iz Ul. Capodistria 9, ko je bila izžrebana 31. številka «21». Carlo Tavagnutti je za «cinquino» prejel 30.000 lir, ko je bila izžrebana 13. številka «25».

Na letošnji tomboli so imeli srečo mlajši ljudje, med katerimi je imela ena zmagovalka samo osem let. Tombola je vsestransko lepo uspela. Čisti izkupiček je namenjen Zelenemu križu, ki ga bo porabil za modernizacijo prevoznih sredstev.

—«»—

Ob 11.20 so odpeljali v bolnišnico 56-letnega Ivana Legišo iz Ul. Arcivescovado 5 v Gorici. Legiša se je ponesrečil s svojim motorčkom na državni cesti med Mošo in San Lorencom. Pri padcu si je pretresel možgane in se globoko ranil v čelo.

—«»—

Sprejemni izpit

Sprejemni izpit v 1. razred nižnje srednje šole (gimnazije) v Gorici se prične 6. junija ob 9. uri s pismeno nalogo iz slovenščine. Naslednji dan bo pismena naloga iz računstva in dan nato ustno izpraševanje po vrstnem redu, ki bo javljen na razglasni deski šole.

Za pripustitev k temu izpitu je treba, da učenec vloži prošnjo na kolkovanem papirju za 100 lir naslovljeno na ravnateljstvo nižje srednje šole najkasneje do 20. maja.

—«»—

KOSARKA V GORICI

Italija-Romunija 70:59

Okoli 2.000 gledalcev je v nedeljo zvečer prisostvovalo mednarodni košarkarski tekmi med Italijo in Romunijo. Tekma se je zaključila s prepričljivo zmago italijanske ekipe, ki je zabeležila v svojo korist 70 košev proti 59.

Dopoldne je župan dr. Bernardis v spremstvu dr. Poterzia sprejel obe moštvi. Ob tej priliki je imel kratek nagovor, med katerim je omenil, da ima Gorica za košarko dobre naprave. Obenem je izrazil zadovoljstvo, da je bilo za tako važno srečanje izbrano prav naše mesto.

Predstavniki obeh držav so si izmenjali tudi darove. Romuni so poklonili županu elegantno knjigo o romunski umetnosti, gostom pa so poklonili knjigo z barvnimi slikami Gorice.

Včeraj so Romuni obiskali Benetke, danes zvečer pa bodo odigrali še eno tekmo. V tej tekmi bodo reprezentanti Bukarešte nastopili proti moštvu iz Gorice.

—«»—

— KINO —

CORSO. 16.30: «Nevesta je preveč lepa», Brigitte Bardot.
VERDI. 16.30: «Nevesta je preveč lepa». Brigitte Bardot.
CENTRALE. 17.00: «Pravica do rojstva». Jorse Mistral in Gloria Marin.
VITTORIA. 17.00: «Ali so potrebni medeni tedni?» Diana Dors.
MODERNO. 17.00: «Ali so potrebni medeni tedni?», Diana Dors.

Športni dnevnik

Katastrofa italijanskega nogometa v Zagrebu (6:1)

Z enostavno in učinkovito igro Jugoslovani pregazili Italijane

Odlična igra jugoslovanskega napada preko kril je razorožila renomirano obrambo Italijanov - V polju so bili Italijani enakovreden nasprotnik samo 20 minut prvega polčasa

Stadion Dinama v Maksimiru, 45.000 gledalcev, vreme lepo, teren ugoden za igro.

ITALIJA: Lovati, Magnini Cervato, Chiappella, Orzan, Segato, Boniperti, Montuori, Virgili, Gratton, Prini.

JUGOSLAVIJA: Beara, Spajić, Crnković, Mitić, Krstić. Boškov, Rajkov, Milutinović, Zebec, Vukas, Lipošinović.

Glavni sodnik: Macko (CSR), stranska sodnika: Karas in Opalović (oba CSR).

Gole so dosegli za Jugoslavijo: Zebec v 11. minuti, Milutinović v 27. in 48., Lipošinović, v 43., Rajkov v 50. in Vukas v 81. minuti. Za Italijo pa v 59. minuti Cervato z enajstmetrovko.

ZAGREB, 13. — Danes, dan po izredni zmagi jugoslovanskih nogometašev nad italijanskimi, je v Zagrebu ta dogodek še vedno glavni predmet vseh razgovorov. Stopis v tramvaj in že se ti biljeter pomenljivo posmehne — čes ali smo jih. Natakar v restavraciji ti prinese naročeno, a pri tem ne pozabi vprašati: «Ste bili včeraj na tekmi?...» Stopis na ulico in okrog tebe brnita številki 6 in 1. Če pa v tebi zavohajo človeka iz Trsta in da si povrh še Italijan, potem te dobrodušno potrepljajo po rami s pripombo: «Kaj hočete, lahko bi bilo še slabše», 20 km iz Zagreba ob cesti, ki pelje skozi majhno vas, nas je okrog 10-letni otrok, ko je videl trzaško tablo na avtomobilu, nedolžno vprašal: «Koliko jih je že bilo, 7 ali 6?». Potem se je poredno zasmejal, pomahal z roko in želel srečno pot.

Zmaga jugoslovanske nogometne reprezentance se je dejansko spremenila v vseljudsko praznovanje, ki se je začelo polegati šele nocoj pol večer ob plačevanju zadnjih izgubljenih stav, toda v analih jugoslovanskega nogometa bo ostal z zlatimi črkami zapisan ta uspeh, ki je toliko več vreden prav zato, ker ni bil pričakovan in ki prav zato predstavlja upanje, da so izbrani jugoslovanski nogometaši vendarle našli pot iz neučinkovitosti in brezplodnosti, ki je bila značilna za jugoslovanski nogomet v zadnjih dveh in predvsem v zadnjem letu. Dejal sem upanje, kajti vedno, tudi v trenutkih najvecjega navdušenja, je treba imeti pred očmi dejstvo, da ena lastovka še ne pomeni pomladi in da ena tekma, pa čeprav še tako lepa in mojstrska, sama po sebi se ne pomeni preobrata. Ali gre za lastovko, ali pa za kaj temeljitega, to bi morala vsaj nakazati že prihodnja nedelja, ko se bo isto, včeraj zmagovito jugoslovansko moštvo, pomerilo v Bratislavi s češkoslovaškim.

Toda ne glede na to, kaj bo, je treba priznati, da so včeraj jugoslovanski mojstri nogometne žoge zaigrali odlično in pri tem pokazali domala vse tiste odlike, ki se smejo zahtevati od člana reprezentance, ki je dolžna braniti športni ugled svoje države. Jugoslovanski nogometasi so bili izredni bodisi kot posamezniki, bodisi kot moštvo.

Posamezniki in to brez izjeme vsi — seveda eden bolj, drug nekoliko manj — so potrdili, da so pravi umetniki z žogo. Gledalec je dobil včasih vtis, da žogo naravnost hipnotizirajo, tako poslušno reagira na njihova hotenja in namene. Vsi so odlični tehničarji, repertoar njihovih fines je neizčrpen. Dovršen je njihov pregled čez igro, prav tako refleks in čut za postavljanje, saj so bile cele periode, ko so se jugoslovanski igralci kretali med italijanskimi kot da teh sploh ne bi bilo na igrišču. Žoga je romala med njihovimi nogami zdaj s kratkimi, zdaj z dolgimi pasovi tako precizno, kot drsi precizno lok virtuoza na strunah violine. Vse te tehnične kvalitete pa dopolnjuje se dobra fizična kondicija, ki jim dovoljuje, da igrajo v zadnjih minutah z istim poletom kot v prvih.

Toda mimo vseh navedenih lastnosti, ki so bistvene za nogometaša kot individualca, je Jugoslovane tokrat odlikovala še odlična taktika, ali če hočete strategija. Jugoslovanski napadalci in delno tudi krilci so končno le doumeli, da se moderen nogomet igra preko kril, da so prav krila tista, ki naredijo igro poletno, hitro, ki ustvarjajo s svojimi prodori nenadne in izredne nevarne situacije pred vrati. V tem je morda doslej največji uspeh tehničnega komisarja Tirnanića, ki si je ob robu igrišča zadovoljno mel roke ob praktični manifestaciji pravilnosti njegove sole, saj je kar 5 od šestih golov bilo dosezenih iz akcij preko kril. Pa se nekaj je tokrat v znatni meri doprineslo k uspehu jugoslovanskih nogometašev: otresli so se vsakega individualizma in delovali so le kot kolesje oz. vzvodi enega samega stroja. Prav zaradi tega so se vsi starti italijanskih igralcev na jugoslovanske končali v prazno, kajti žoga je medtem bila ze pri drugem igralcu in tako naprej.

Skratka, prikazali so moderen nogomet oz. moderno varianto stare podonavske W šole, ki velja še vedno za edino klasično solo v brk vsem izumetničenim novotarijam predvsem italijanske nogometne šole, ki je pripeljala italijanski nogomet v položaj v kakršnem je sedaj. Govoriti o igri italijanske reprezentance pomeni govoriti o italijanskem nogometu na splošno. Bivši znani italijanski nogometni strokovnjak in bivši tehnični komisar italijanske nogometne reprezentance, Vittorio Pozzo, nam je nocoj v telefonskem razgovoru pravilno dejal, da je reprezentanca vedno odraz dejanskega stanja v nogometu tiste države, ki jo zastopa. Glede na rezultat in še bolj na igro, pomeni to z drugimi besedami, da je v italijanskem nogometu precej gnilobe, ki bi jo bilo treba nujno izrezati z odločnim posegom, dokler je na zdravem telesu mogoče se kaj rešiti.

Mi seveda nismo poklicani, da bi komur koli dajali nasvete, imamo pa lahko svoje mnenje, ki je v ostalem mnenje večine javnega športnega mnenja v Italiji, katerega je na precej drastičen način a v bistvu pravilno označil italijanski obmejni stražnik na bloku v Fernetičih z besedami: «Manj denarja gospodom (mislil je igralce) pa lopato in kramp v roke». Dokler ne bo v Italiji profesionalizem postavljem v trezne meje, če ga ze ni vec mogoče povsem odpraviti, dokler bodo igralci le trzno blago in dokler bodo igrali le za denar a se pri tem požvižgali na vso športno moralo, katere bistveni del je tudi obramba časti, dotlej bo pot vodila samo navzdol. Odločno bi bilo treba zato prekiniti z «zvezdništvom», in začeti pri mladih se ne korumpiranih igralcih. Drugo: odstraniti s področja italijanskega nogometa vse alkimiste nogometnih taktik, ki so spravili na svet «catenaccio» in podobne zaporne taktike in vrniti nogometni igri njeno bistvo, t. j. ofenzivnost. Plastični vzgled jim je ze pred to nedeljo pokazal na primer Marjanović s Torinom.

A povrnimo se raje k tekmi. Bilo bi krivično trditi, da je italijanska reprezentanca zaigrala popolnoma zanič. V sredini prvega polčasa je imela nekaj časa celo pobudo in glavno besedo na sredini. Toda to je trajalo le toliko časa dokler se Jugoslovani po prvem navdušenju po nenadnem Zebčevem golu niso ponovno umirili in vsilili svojo igro dolgih in preciznih pasov preko kril. Italijanski «bunker» je tedaj pokazal vse svoje razpoke in od slavne obrambe Magnini-Cervato in comp. so ostale kmalu le še ruševine. Rajkov in Lipošinović sta na krilih prehajala v njihov kazenski prostor in vsak njun center je avtomatično predstavljal nevarnost za zbeganega Lovatija, ki je pozabil še to kar zna. Mit nepremagijive obrambe se je razpršil v nič in vzporedno se je razpršila v nič krilska vrsta, da o napadu sploh ne govorimo, razen če ne omenimo nekoristne čeprav pohvalne, prizadevnosti Montuorija.

Tekma sama po sebi prav zaradi naznačene razlike v kvaliteti obeh moštev, razen virtuozizmov jugoslovanskih nogometasev, ni nudila posebnega užitka, ki ga lahko nudi le igra dveh bolj ali manj izenačenih dobrih nasprotnikov. Jugoslovanski goli so padali tako rekoč kot hruške z drevesa. Nič jim ni mogoče očitati. Bili so regularni, nekateri, kot pr. prvi in zadnji, celo krasni, a bili so dosezeni s tako preprostostjo in lahkoto, da je vsa emocionalnost ostala nekje ob strani. Toda triumfa jugoslovanskih nogometašev to prav nič ne zmanjša. Nanj so lahko upravičeno ponosni.

J. K.

Jugoslovanska in italijanska reprezentanca s sodniki med igranjem državnih himen.

Prva reakcija

VIDEM, 13. — Senator Vittorio Marangone je formalno vprašal predsedstvo ministrskega sveta, kakšne nujne ukrepe namerava sprejeti z vso avtoriteto, ki mu pripada, da se dokončno odpravi žalostni položaj v italijanskem nogometu na splošno, zlasti pa glede priprav in sestavljanja državne reprezentance, ki ne bi osramotila italijanske dežele in športa, katerega je tako žalil poraz v Zagrebu 12. t. m. Poslanec je zahteval pismen odgovor. (ANSA).

Kaj pravijo:

Jugoslovani:

Miloš Milutinović: «Srečen sem, da sem proslavil svoj jubilej na tekmi, v kateri je naš nogomet triumfiral in kjer sem dal svoj skromni delež. Vsi moji tovariši so igrali odlično».

Ljuba Spajić: «Zasluženo smo zmagali in menim, da je to ena najlepših tekem naše reprezentance. V polju so igrali Italijani zelo dobro».

D. Krstič: «Italijani so igrali ostro in niso bili slabi. Naša reprezentanca že dve leti ni igrala tako dobro. Napadalci niso igrali vsak zase, ampak kolektivno».

Trener reprezentance Ćirić: «Pokazalo se je kako je lahko igrati enostavno in učinkovito. Cestitam igralcem, ki so dosegli tako sijajno zmago».

Predsednik NZJ Branko Pešić: «O tem uspehu nogometašev je treba pisati kar se da skromno, ker nas čakajo še mnogi težki dvoboji. Imamo še mnogo dela, da dvignemo ugled našega nogometa tja kjer smo bili lani. Današnja zmaga je bila zaslužena».

Italijani:

Tehnični direktor italijanske reprezentance dr. Foni: «Ne želim veliko govoriti, moram pa priznati, da je jugoslovanska reprezentanca veliko moštvo, vendar so imeli malo sreče».

Kapetan italijanske reprezentance Boniperti: «Jugoslovani so igrali odlično. Mi smo bili, iskreno rečeno, slabši».

Montuori: «Zmaga je zaslužena, rezultat pa je previsok. Mnenja sem, da ne bi smelo biti več kot dva gola razlike».

Cervato: «Jugoslovani so igrali zares moderen nogomet in zmaga je popolnoma zaslužena».

Ing. Ottorino Barassi predsednik italijanske nogometne zveze: «Jugoslovani so igrali odlično, naše moštvo pa je odpovedalo».

Sodnik:

«Italijani igrajo lepo toda neučinkovito in nekoristno. Jugoslovani so sijajen kolektiv. Rezultat je realen. Najboljša sta bila Milutinović in Beara».

Kako so bili doseženi goli

11. minuta: Rajkov je prodrl po desnem krilu njegov center pa je snel Zebec z glavo in mimo Lovatija poslal žogo v mrežo.

27. min.: Milutinovic prodre v akciji sam, preigra Magninija in Orzana in kakih 10 m od gola premoti še Lovatija, ki mu prihiti nasproti.

41. min.: kombinacija Milutinović - Vukas - Lipošinović. Lipošinovičev strel je sicer precej mehak, toda dovolj močan, da je našel pot v mrežo.

47. min.: prosti strel izvede Mitić. Orzan prestreže žogo in jo poskusa podati svojemu vratarju. Kot vihra se vmesa Milutinović in izkoristi zmedo za strel v črno.

49. min.: jugoslovanski napad po levi strani. Lipošinovičev center je predolg, toda Rajkov izrabi ugodno priložnost, in z glavo znova ukani Lovatija.

56. min.; gol za Italijane iz enajstmetrovke. Beara ne zaustavi pravilno Prinija in Cervato pretvori najostrejšo kazen v edini gol za Italijo.

81. min.: po kotu, ki ga streija Rajkov dobi žogo Vukas, ki jo iz obrata z voleyem pošlje neubranljivo v zgornji desni kot.

TENIS V RIMU

Merlo in Pietrangeli finalista v Rimu

RIM, 13. — Poleg Merla, ki je včeraj presenetljivo odpravil Avstralca Roseja s 6:4, 9:7, 6:4, 6:4, se je danes v finale mednarodnega teniškega turnirja v Rimu kvalificiral tudi Pietrangeli, ki je po včerajšnji zmagi nad Pattyjem izločil danes še Francoza Darmona.

Današnji rezultati:

Moški posamezno (polfinale): Pietrangeli (It.) - Darmon (Fr.) 6:4, 11:9, 6:3.

Zenske posamezno (finale): Boomer (V. B.) - Knode (ZDA) 1:6, 9:7, 6:2.

Zenske dvojice (finale): Long-Hawton (Avst.) Reyes-Ramirez (Meh.) 6:1, 6:1.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Izid tragične avtomobilske dirke po Italiji

Taruffi zmagovalec «1000 milj» po odstopu favorita Mossa

Brez Behre in Mossa hiša Maserati ni mogla konkurirati hiši Ferrari

BRESCIA, 13. — Tudi letošnja tradicionalna avtomobilska dirka «1000 milj» se je zaključila s tragično bilanco, o kateri poročamo obširneje na prvi strani. Na tem mestu poročamo le na kratko o izidu dirke, ki je svojo glavno privlačnost izgubila že po 12. kilometru, ko je zaradi okvare na zavorah moral odstopiti favorit st. 1 Anglež Stirling Moss. Z njim ni odpadel samo Moss kot tekmovalec, pač pa tudi hiša «Maserati» kot konkurent hiše «Ferrari», ki je imela tako prosto pot do trojne zmage. Ameriško vozilo «Crysler 6400» je razočaralo, prav tako francosko vrste «Chiron». Največjo lovoriko je pobral sivolasi Piero Taruffi, ki je z avtom «Ferrari» zmagal s povprečno hitrostjo 152,632 km na uro.

Vrstni red na cilju:

1. PIERO TARUFFI («Ferrari») v 10 27'47", povprečna hitrost 152,632;
2. Von Trips («Ferrari») 10 ur 30'48";
3. Gendebien («Ferrari») 10 ur 35'53";
4. Scarlatti («Maserati») 11 00'53";
5. Maglioli («Porsche») 11 ur 14'07";
6. Luglio («Ferrari») 11 ur 26'58";
7. Ippocrate («Ferrari») 11 30'55";
8. Munaron («Ferrari») 11 ur 32'04";
9. Buticchi («Ferrari»), 11 ur 44'27";
10. Koeckler («Ferrari») 11 ur 49'02".

—«»—

V PESCARI

Italija B-Egipt 0:1

PESCARA, 13. — V tekmi za sredozemski pokal je Egipt premagal Italijo B z rezultatom 1:0 in z golom, ki ga je v 5' igre dal srednji napadalec Faitah.

Kino na Občinah

predvaja danes 14. t. m. z začetkom ob 18. uri LUX film:

«CANARIS»

Igrajo: O. S. HAASE, ADRIAN HOVEN MARTIN HELD in drugi.

GEORGES SIMENON **22.**

Maigret in njegov mrtvec

Detektivska zgodba

«Ne. Od daleč se nekaj spominjam, da je bila z njim v sorodu, celo sestrična ali nekaj takega. Poznala sta se od mladih nog. Albert je večkrat dejal: ‚Ker človek prej ali slej tako ali tako strmoglavi, je bolje, da strmoglaviš z nekom, ki ga že poznaš.' Zmeraj se je šalil. Bil je tudi dober pevec in marsikateri gost mi je resno dejal, da bi si lahko služil kruh po varietejih. Še en kozarček? Glejte, tu je preveč mirno preveč pusto in nazadnje me bo prignalo do tega, da se bom zopet vrgel na trgovanje. Na žalost ni več takšnih natakarjev, kakor je bil Albert. Ali ga poznate? Kako mu gre posel?»

Maigret je raje zamolčal, da je Albert mrtev.

«Je imel kaj dobrih prijateljev?»

«Vsi so bili z njim prijatelji.»

«Ali ga je hodil kdo čakat po delu?»

«Ne bi dejal. Spominjam se, da je zelo marljivo hodil h konjskim dirkam in je zmeraj tako ukrenil, da je bil popoldne prost. Pri stavah ni bil nepremišljen. Nikoli me ni prosil za kakšno posojilo, stavil je pač kolikor je mogel. Če ga kaj vidite, mu recite, da ga...»

Gospa Loiseau je ves ta čas molčala in se samo nasmihala z nasmeškom voščenih lutk, ki jih imajo damski frizerji v izložbah. Še kozarček? No pa, ker je že tako izvrsten brinovec. Potem pojdeta detektiva na racijo v tako mestno četrt, kjer ju gotovo ne bodo prijazno sprejeli.

VI.

Dva policijska avtomobila sta se ustavila na Ulici Rivaldi ob križišču z Ulico Vieille-du-Temple. V svetlobi cestnih svetilk so se pobliskovali srebrnkasti gumbi na uniformah policijskih stražnikov, ki so poskakali z obeh avtomobilov in se podvizali na določena mesta. Zaprli so ulice, kakor so odredili inšpektorji, ki so si že prej ogledali ves predel. Za tema policijskima avtomobiloma so se pokazale «marice». Na vogalu Ulice Roi-de-Sicile je neki policijski častnik neprenehoma pogledoval na zapestno uro. Ljudje, ki so prihajali po Ulici Saint-Antoine, so se naglo obračali in pohiteli nazaj, od koder so prihajali. V pasu, ki ga je policija nameravala pretresti, se je še videlo tu in tam kakšno razsvetljeno okno, nad vrati hotelov, so se svetile velike okrogle luči in tudi rdeča luč pred javno hišo v Ulici Rosiers je še gorela.

Policijski častnik zdaj ni več odmaknil oči od ure in je nekaj štel. Zraven njega je stal Maigret z rokami globoko v žepih zimske suknje in gledal okoli sebe, kakor da vse to njega prav nič ne zanima.

Štirideset... petdeset... šestdeset... Oglasila sta se dva ostra piska s piščalko in tema so brž odgovorili drugi piski. Stražniki so se v čelni vrsti začeli pomikati po ulicah, inšpektorji pa so se lotili pregledovanja hiš in hotelov. Marsikje se je odprlo kakšno okno in v njem se je prikazala bela postava, se sklanjala ven in spraševala, kaj je. To se godi zmeraj ob takih prilikah. Povsod samo razburjeni glasovi. Po ulicah so prihajali stražniki in rinili proti «maricam» pocestnice, ki so jih zalotili v kakšnem temnem kotu; dekline so jih obmetavale z žaljivkami. Tu udarci naglih korakov, tam komaj vidne sence ljudi, ki hočejo zbežati po temnih ulicah, a vse zaman, ker pa kje drugje naletijo na policijski kordon.

«Osebno izkaznico!»

Žepne svetilke so se prižigale in osvetljevale sumljive obraze, zamaščene potne liste in stare raztrgane izkaznice. Z oken so stanovalci gledali ta pogon kot športno tekmo, saj so tako vedeli, da ne bodo mogli več tako naglo zopet zaspati.

Mnogo ljudi so že prej navozili na policijo. To so bili taki, ki niso marali čakati racije, in so jo zavohali že tedaj, ko je bil v tej mestni četrti ubit človek. Ko se je znočilo, so tik ob zidovih smukale bežne sence moških, ki so nosili stare oguljene kovčke ali na hitro zvezane zavoje. Tudi ti so se ujeli v mrežo Maigretovih inšpektorjev. To je bila kaj pisana sodrga: izgnanci, zvodniki, ljudje s ponarejenimi listinami in neizogibni tujci, ki niso imeli papirjev v redu. Vsak se je delal zelo neprizadetega. Vprašanja so bila za vse ista:

«Kam greš?»

«Selim se.»

«Zakaj?»

Pred inšpektorji so se bliskali pogledi polni zaskrbljenosti in sovraštva.

«Našel sem zaposlitev.»

«Kje?»

Eni so trdili, da gredo k sorodnikom, ki prebivajo nekje v Severni Franciji, eni da gredo na Jug proti Toulousi.

«V avto! Brž!»

Tako so jih nabirali v «marico». Potem bodo prebili noč v zaporih, da policija ugotovi, kdo in kaj so. Same uboge pare od prvega do zadnjega, a redko kdo je imel prav čisto vest.

«Do sedaj ni bilo nobenega Romuna, gospod šef,» so inšpektorji javili Maigretu.

Maigret je bil na svojem mestu in je zdolgočaseno kadil pipo. Gledal je sence, ki so se vrtele okoli «marice» in poslušal prerekanje med stražniki in sumljivimi osebami. Po hotelih je bila racija zelo živahna. Lastniki so si v naglici nataknili hlače in čemerno čakali v pisarnah, kjer so imeli navadno tudi ležišče na zložljivi postelji. Tu in tam so ponujali pijače stražnikom, ki so pazili na hodnikih ta čas, ko so inšpektorji pregledovali zgornja nadstropja. V umazanih hotelskih sobah je vladalo mrzlično razpoloženje. Inšpektorji so trkali po vratih: «Policija!»

Moški in ženske v srajcah, še vsi zaspani, bledih obrazov, so kukali skozi vrata.

«Osebne izkaznice!»

Kar bosi so potem tekali iskat listnice pod vzglavnik, v predalček posteljne omarice, v stare vegaste kovčke, ki so bili prišli z vseh mogočih koncev Evrope. V gostilni «Pri zlatem levu» je na postelji ležal moški in molel noge izpod odeje, ženska je kazala osebno izkaznico.

«Kaj pa ti?»

Mož je pogledal inšpektorja in se je videlo, da nič ne razume.

«Potni list!»

Oni je molčal. Telo je imel pokrito z dolgimi črnimi dlakami, a koža mu je bila obupno bleda. Sosedje iz drugih sob so se nabrali pred vrati in se nasmihali.

«Kdo je?» je vprašal inšpektor žensko.

«Ne vem.»

«Ti ni povedal?»

«Ne zna niti besede francosko.»

«Kje si ga srečala?»

«Na cesti.»

«Na policijo!»

Potisnili so mu obleko v roke in mu z znaki dopovedali, naj se obleče. Ko je naposled razumel, se je začel jeziti na žensko in vse je kazalo, da od nje nekaj zahteva. Najbrž, naj mu vrne denar. Morda je prišel v Francijo prav tisti večer in zdaj bo moral prvo noč prebiti na hladnem.

«Osebne listine!»

Vrata so se na pol odpirala in skoznje se je videlo v bedne sobe. Razen značilnega duha, ki ga ima vsaka hiša, je puhal iz teh sob zadah po gostih, ki so bili tu že morda ves teden ali pa šele to noč.

Petnajst, dvajset ljudi se je nagnetlo pred «marico» in drugega za drugim so stražniki rinili noter. Dekleta s ceste so bila že vajena teh poslovnih neprilik in so se šalila s stražniki, druga dekleta pa so jokala. Moški so stiskali pesti in pretili, najbolj pa neki plevolasi mladenič, ki so ga zalotili brez listin in še s samokresom v žepu.

Po hišah in po ulicah je bilo ugotavljanje naglo in na debelo, pravo, podrobno delo se bo začelo na policiji še to noč in se bo zavleklo vse tja v neslednji dopoldan.

«Osebne listine!»

(Nadaljevanje sledi)